

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ : ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 22^{ον} | ΑΘΗΝΑΙ | -15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1908 | ΑΡΙΘΜΟΣ 951

Ἀπὸ σήμερον ἀρχίζει ἡ θερινή, ὡς συνήθως, διακοπὴ τῆς Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἔκδοσις ἐπαναλαμβάνεται τὸν Σεπτέμβριον.

ΑΙ ΟΘΩΜΑΝΙΔΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΧΕΡΑΚΙΑ ΜΙΚΡΑ, ἄσπρα παχουλά, χεράκια ποῦ ἦσαν δεμένα μὲ λουλουδένιες καὶ μὲ χρυσὲς ἀλυσσίδες, χεράκια ἀπαλὰ καὶ τρυφερὰ ποῦ ἔπλεκαν ὡς τώρα νταν: ἔλες μόνον καὶ ἐκεντούσαν μὲ χρυσάφι ἐπάνω εἰς κόκκινο μεταξωτὸ τοὺς δουλικούς νόμους τοῦ Κορραίου, ἐδυναμώθησαν διὰ μιᾶς καὶ ἔγιναν γενναῖα καὶ ἀποφασιστικὰ τόσον, ὥστε νὰ σχίσουν τοὺς νόμους αὐτοὺς ποῦ τὰ ἀλυσσόδευαν καὶ νὰ ἐργασθοῦν διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Ἡ χανούμισες, ἡ ὀδαλίσκες, ἡ σκλάβες, ἐπειροσάτησαν κατὰ τῆς δουλείας. Τὸ κίνημα τῶν Νεοτούρκων, ὅπως ὄλα τὰ μεγάλα εἰς τὸν κόσμον κινήματα, εἶχε πρωτοστάτας καὶ προαγωγούς τὰς γυναῖκας. Ἡ ἐλευθερία τῶν σκλάβων τῆς Ἀμερικῆς, χρεωστεῖται εἰς τὰς γυναῖκας. Τὸ ἐπαναστατικὸν κίνημα τῆς Ρωσσίας ἔχει πρωτεργάτας τὰς γυναῖκας καὶ παντοῦ ὅπου ἡ ἐλευθερία ἀπλώνει τὴν σημαίαν τῆς ἕνα γυναικεῖο χερί τὴν στολίζει καὶ τὴν κρατεῖ μὲ στοργὴν καὶ ἡρωϊσμόν ἀφάνταστον.

Ἡ χανούμισες κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἤρχισαν νὰ δίδουν σημεῖα νέας ζωῆς καὶ νέας δράσεως. Ὅπισω ἀπὸ τοὺς παχείς τοίχους τῶν φυλακῶν των, καὶ κάτω ἀπὸ τὸ λευκὸ γιασμάκι, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐζήτησαν νὰ τοὺς ἀποκρύψουν τὸ φῶς καὶ τὴν χαρὰν τῆς ἐλευθέρως ζωῆς, ἡ χανούμισες κατῶρθωσαν νὰ ἴδουν καὶ νὰ ἐννοήσουν τὴν ἀλήθειαν. Γύρω των ἡ ἐλευθερία τῶν πολιτισμένων ἀνθρώπων ὠργίαζε, καὶ πίσω ἀπὸ τοὺς παχείς τοίχους τοῦ γυναικωνίτου των τὰ ἐλεύθερα πουλιὰ ἐτραγουδοῦσαν ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ βράδυ τὸν ὠραῖον ὕμνον τῆς χαρᾶς καὶ τῆς εὐτυχίας.

Γονεῖς φιλελεύθεροι οἱ Νεότουρκοι ἔδιδαν εἰς τὰ κορίτσια των τὸ φῶς μιᾶς ἀνωτέρας πνευματικῆς ἀναπτύξεως καὶ βαθμηδὸν τὴν διδασκαλίαν τὴν ἀποτυφλωτικὴν τοῦ Χόντζα διεδέχθη ἡ μόρφωσις μιᾶς Ἀγγλίδος ἢ Γαλλίδος παιδαγωγοῦ Σιγά, σιγὰ τὸ βιβλίον τῆς προῦδου καὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἔκαμνε τὴν εἰσβολὴν του ἀπὸ τὰ προοδευτικώτερα σπίτια εἰς τὰ πλέον ὀπισθοδρομικὰ καὶ ἡ εὐτυχισμένη φίλη ἢ συγγενὴς μετέδιδεν εἰς τὴν κατάδικον τοῦ σκότους ὅ,τι εἴξευρε καὶ ὅ,τι ἔμαθε νὰ ὄνειροπολῇ καὶ νὰ ποθῇ.

Σιγά, σιγὰ ὅ,τι ἐγίνετο εἰς τὴν πρωτεύουσαν μετεδόθη διὰ τῶν γυναικῶν τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων καὶ τῶν πασσάδων εἰς τὰς ἐπαρχίας καὶ εἰς τὰς μικρὰς πόλεις. Καὶ δὲν εἶναι ἴσως μῆνας ἀκόμη ἀφότου ξένος φίλος μου,

καλλιτέχνης, μου διηγείτο πώς εἰς μίαν μικρὰν πόλιν τῆς Ἀσίας ἢ νεαρὰ σύζυγος ἀνωτάτου ὑπαλλήλου τοῦ κράτους ἐλάμβανε παρ' αὐτοῦ μαθήματα γλυπτικῆς. Καὶ πῶς οἱ εὐνοῦχοι τῆς Αὐλῆς ἐπεσκέπτοτο αἰφνιδίως τὰς μικρὰς αὐτὰς πόλεις καὶ εἰσέδουαν ἀποτόμως εἰς τὰ Τουρκικὰ οἴκια καὶ ἐξήτουν νὰ ἀνακαλύψουν εἰς τί κατεγίνοντο αἱ νεαρὰ σύζυγοι τῶν ἀνωτάτων ὑπαλλήλων. Ὁ νέος φίλος μου παρ' ὅλιγον νὰ πέσῃ θῆμα μαζὴ μετὰ τὴν ὡραίαν μαθήτριάν του μίᾳ τοιαύτης ἀποτόμου εὐνοικτικῆς εἰσβολῆς. Εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεται δὲν ὠφέλιτο μόνον ἢ ἐπίβλεψις τῆς ἠθικῆς, ἀλλ' ἰδίως καὶ πρὸ παντὸς ἢ ὑποψία περὶ ἐπαναστατικῶν ἐνεργειῶν καὶ ἢ καταστολὴ τῆς γυναικείας ἀναμίξεως εἰς τὸν πολιτικὸν ἀταβρασμόν, ὁ ὁποῖος προηγῆθη τοῦ πολιτικῶν κινήματος.

Ἄλλ' αἱ ὀθωμανίδες, ἀν τὰ ἔχοντες καὶ ἐταρῶσονται διὰ μίαν στιγμὴν, ἔπειτα ἐξήρχοντο ἠρωϊκώτεροι ἀπὸ τὴν δοκιμασίαν αὐτὴν. Ἡ μικρὰ χανούμισσα ποῦ ἐμάλασε μετὰ τὰ δουρικὰ χερᾶκια τῆς τὸν πηλὸν τῆς Τέχνης καὶ ἔπλατταν ἀγαλμάτια καὶ προτομὰς, ἐρωτοῦσε καὶ ἐμάνθανε συγχρόνως ἀπὸ τὸν ξένον καλλιτέχνην πῶς εἶχεν ἐργασθῆ εἰς τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν ἢ κ. Roland καὶ ποῖον μέρος εἶχαν λάβει εἰς τὴν ἱστορίαν αἱ ἠρωϊκαὶ γυναῖκες, αἱ ὁποῖαι ἠγωνίσθησαν διὰ τὴν ἐλευθερίαν.

Καὶ ἐνῶ τὰ λευκὰ χερᾶκια ἐξύμωναν καὶ ἔπλατταν εἰδώλια, τὸ μυαλὸ συγχρόνως διεπλάσσετο καὶ ἔδιδε μορφὰς ὡραίας εἰς τὸ ὄνειρον καὶ τὸν πόθον τῆς ἐλευθερίας, ἢ ὁποῖα ἐπὶ τέλους θὰ ρίψῃ κάτω τὰ σιδερένια κάγγελα καὶ θὰ σχίσῃ τὰ σκεπάσματα καὶ τοὺς λευκοὺς πέπλους, ὑπὸ τοὺς ὁποίους ἐπὶ γενεὰς ἤδη γενεῶν στενάζει, σφίγγει καὶ μυστήριον, ἢ γυναῖκα τοῦ Κορανίου.

Αἱ γυναῖκες τῆς Αὐλῆς, ἴσως καὶ εὐνοούμεναι τοῦ Πατισάχ, πλὴν ἄλλων γυναικῶν τῶν καλῶν τάξεων, εἶχον λάβει ἐνεργότατον μέρος εἰς τὸ κίνημα. Θυγατέρες αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου, ἐκ τῶν πολλῶν, ἄς ἔχει ἀπὸ τὰς ἀναριθμήτους γυναῖκας του, ἔδραπέτευσαν κατὰ καιροὺς εἰς τὴν Εὐρώπην μετὰ τοὺς σινομότας συζύγους των. Καὶ πολλῶν ἄλλων τὰ ἀλαβάστρινα σώματα ὑπέστησαν κρυφὰ τὴν ταπείνωσιν τοῦ ραβδισμοῦ καὶ ἔπειτα ἐρρίφθησαν εἰς τὰ γαλανὰ νερὰ τοῦ Βοσπόρου, ἐκεῖ ὅπου συνήθως ἐπνίγετο καὶ ἔληθμονεῖτο ὡς καὶ τὸ ὄνομα ἀκόμη τῶν ὑπόπτων καὶ τῶν σινομοτῶν.

Τοῦτο δὲν τὰς ἀπεθάρρυνε. Καὶ ἐδῶ μὲν εἰργάσθησαν κρυφὰ καὶ ὑπὸ τὰ νεύματα συζύγων καὶ ἀδελφῶν. Εἰς τὴν Αἴγυπτον ὅμως γυναῖκα εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ φιλελευθέρου κόμματος

καὶ γυναῖκες πρὸ μηνῶν μόλις ὑπέβαλον ἀναφορὰν ὑπογεγραμμένην ἀπὸ χιλιάδας ὑπογραφῶν, διὰ τῆς ὁποίας ἐζητεῖτο μετ' ἐπιμονὴν καὶ μετ' σθένος τὸ Σύνταγμα.

Βοηθούμενοι λοιπὸν ἀπὸ τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι πάντοτε ἐλάμβαναν σπουδαιότατον μέρος εἰς τὴν πολιτικὴν, οἱ Νεότουρκοι ἐθεμελίωσαν τὴν ὑπεροχὴν των ἐπὶ τῶν συντηρητικῶν, ὑποσχεθέντες φυσικὰ εἰς τὰς ὁπαδοὺς των δικαιοῦματα καὶ προνόμια, τὰ ὁποῖα εἶναι ζήτημα, ἀν σήμερον ποῦ ἐπέτυχαν τὸν σκοπὸν των, θὰ θελήσουν νὰ δώσουν.

Διότι καὶ οἱ Γιρονδῖνοι τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως εἶχαν ὑποσχεθῆ εἰς τὰς *Fronçaises* τῆς ἐποχῆς των πολιτικὰ δικαιώματα καὶ νομοθετικὰ μέτρα καὶ προνόμια, τὰ ὁποῖα ἔπειτα δὲν ἐδίστασαν νὰ ἀποποιηθοῦν ἐπισήμως. Οἱ ἄνδρες, βλέπετε, πάντοτε ἀναγνωρίζουν ἰσότητά πρὸς τὰς γυναῖκας μόνον ἐφ' ὅσον ἔχουν ἀνάγκη τῆς συνδρομῆς των. Ὅταν ὅμως ἐπιτύχουν κρατοῦν πάντοτε διὰ τὸν ἑαυτῶν των τὸ μεριδίον τοῦ λέοντος.

Κ. Παρρὲν

ΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Εἰς τὴν ἀνακέρυειν τοῦ συνταγματος

EMINE χανούμ κόρη ἀνεπτυγμένου Ὄθωμανοῦ τοῦ Τζεβδὲτ Πασσά, ποιήτρια καὶ εὐρυτάτης μορφώσεως γυναῖκα ἦτον ἀντιπρόεδρος τοῦ ἐπαναστατικῶν κομητάτου τῆς Θεσσαλονίκης, τοῦ ὁποῖου ὑπῆρξεν ὁ κυριώτατος μοχλός. Εὐρεθείσα εἰς τὰς Σέρρας, ὅπου προῆδρευεν ἐπίσης τοῦ ἐπαναστατικῶν κομητάτου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐδειλιόσε νὰ ἀναμιχθῆ ἐπισήμως ὁ διοικητῆς Σερρῶν σύζυγός της, Ρεσίτ Πασσάς, ἔδωκεν αὐτῇ πρώτη τὸ σύνθημα τῆς ἐξεγέρσεως. Καὶ μετὰ τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας ἢ ὁποῖα εἶχε κεντηθῆ εἰς τὰ χερᾶκια ἐτέθη αὐτῇ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐπαναστατικῆς διαδηλώσεως.

Ὅταν ἐπέισθη ὅτι τὸ κίνημα ἐπέτυχεν, τότε συνεκάλεσε τὰς Ὄθωμανίδας εἰς τὴν πλατείαν τοῦ διοικητηρίου καὶ ἐκήρυξεν αὐτῇ πρώτη ἢ ἐν Τουρκίᾳ τὸν λόγον τῆς ἐλευθερίας.

Συμπολίτιδες, εἶπεν, εἶμαι εὐτυχῆς, διότι σᾶς μεταδίδω πρώτη τὴν μεγάλην εἴδησιν τῆς ἐλευθερίας μας. Ἔως τώρα καμμία ἀπὸ ἡμᾶς, ἀλλ' οὔτε ἀπὸ τοὺς ἄνδρας καὶ ἀδελφούς μας δὲν ἐτολμοῦσε νὰ προφέρῃ τὴν ὡραίαν αὐτὴν λέξιν, χωρὶς νὰ καταδικασθῆ εἰς τὰ κάτεργα. Σήμερον τὸ κομητάτον «ἢ Πρόσδος καὶ ἢ Ἐνωσις,» εἰς τὸ ὁποῖον πολλὰ ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι μέλη, κα-

τασυνέτριψε τὰ δεσμά μας καὶ μᾶς δωρεὴ τὸ προσφιλέστατον εἰς κάθε ἄνθρωπον δῶρον τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἀδελφαί μου, σήμερον μόνον δυνάμεθα νὰ καυχηθῶμεν ὅτι ἐννοήσαμεν τὸ ἱερὸν βιβλίον τῆς θρησκείας μας τὸ ὁποῖον μᾶς ἐπιβάλλει νὰ φωτίσωμεν τὸ πνεῦμα μας καὶ νὰ μορφώσωμεν τὴν ψυχὴν Ἄλλ' ὅπου ὑπάρχει δουλεία, ὑπάρχει μόνον σκότος καὶ ἐλευθερία θὰ ἴδωμεν καὶ ἡμεῖς τὴν ἀλήθειαν καὶ θὰ φωτισθῶμεν σύμφωνα μετὰ τὸν ἱερὸν νόμον τοῦ Κορανίου καὶ μετὰ τὰς ἀρχὰς αἱ ὁποῖαι κανονίζουν τὴν ζωὴν τῶν γυναικῶν τοῦ πολιτικῶν κόσμου.

Ἀπὸ σήμερον γινόμεθα ἐν γνώσει καὶ συνειδήσει αἱ σύντροφοι αἱ πισταὶ καὶ ἀφωσιμέναι εἰς τοὺς ἄνδρας μας κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὸ ἀληθινὸν πνεῦμα τοῦ Ἰσλαμισμού, καὶ δι' αὐτὸ αἱ καρδίαι μας πάλλουν ἀδελφωμένοι μετὰ τὰς ἰδικὰς των εἰς τὴν μεγάλην αὐτὴν ἡμέραν τῆς ἐλευθερίας. Ἀδελφαί μου! Ἄς ἐκδηλώσωμεν ὅλαι μαζὴ τὴν χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην μας πρὸς τὸ διοργανωτικὸν κομητάτον τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰδιαίτερος πρὸς τὸν Ζαδὶ Ρεφῆκ μπέην, ὁ ὁποῖος ὑπῆρξεν ἢ ψυχὴ καὶ ὀνοῦς καὶ ἢ ἐνεργητικώτερα αὐτοῦ δύναμις. Ἄς ζητωκραυγάσωμεν ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ἄς παραδώσωμεν εἰς τὸ ἀνάθεμα ὅλους τοὺς κατασκόπους καὶ τοὺς προδότας, οἱ ὁποῖοι ἐσκόρπισαν τὸν θάνατον καὶ ἐβασάνισαν μετὰ σκληρότητα τοὺς ἠρωϊκοὺς καὶ τὰς ἠρωϊκὰς μάρτυρας τῆς ἐλευθερίας μας.

Κ. Παρρὲν

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ

ΒΙΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ δύναμις τῆς χώρας χάνεται μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δημητρίου Βικέλα. Μία δύναμις ἀπὸ ἐκείνας ποῦ θέτουν θεμέλια καὶ ὑψώνουν ὀχυρώματα περὶ τὸ νέον οἰκοδόμημα τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἦτο ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς πολὺ ὀλίγους, οἱ ὁποῖοι γεννῶνται μετὰ τὸν προορισμόν νὰ φαίνωνται χρήσιμοι εἰς τὴν ἀνθρωπότητα καὶ νὰ τιμοῦν τὸ ὄνομα τῆς φυλῆς, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνήκουν. Ἐρασιτέχνης ὄλων τῶν ὡραίων πραγμάτων ἔζησε τὴν ζωὴν του ὄλην, ἀσχολούμενος πῶς νὰ σκορπίσῃ γύρω του φῶς καὶ πῶς νὰ στρέψῃ τῶν ἀνθρώπων τὰς ψυχὰς καὶ τὰ πνεύματα εἰς τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐγενές.

Τὰ γράμματα εἶχαν εἰς τὸν Βικέλαν ἕνα ἀπὸ τοὺς εὐγενεστέρους των ἐργάτας καὶ ἢ ἱστορία τῆς τέχνης τοῦ τόπου μας θὰ ἔχῃ νὰ τάξῃ τὸ ὄνομά του εἰς τὴν πρώτην σελίδα. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ Λουκῆ Λάρα εἶναι, νομίζω, ὁ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΒΙΚΕΛΑΣ

πρῶτος, ποῦ ἔγραψεν ἑλληνικὸν ἠθιογραφικὸν μυθιστόρημα, τὸ ὁποῖον ἐνέχει πολλὰ στοιχεῖα ὡραιότητος καὶ εἰκονίζει μίαν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας μας, ἀξίαν μελέτης καὶ σπουδῆς.

Ὁ Λουκῆς Λάρας εἶναι τὸ πρῶτον ἑλληνικὸν βιβλίον, τὸ ὁποῖον μετεφράσθη εἰς πολλὰς ξένας γλώσσας καὶ τὸ ὁποῖον διεδέχθησαν ἄλλα ἠθιογραφικὰ ἐπίσης ὡραιότατα διηγήματα.

Ἄν εἰς τὸν τόπον μας ὁ δασκαλισμὸς ἔδιδεν ὀλίγην θέσιν εἰς τὴν σύγχρονον ἑλληνικὴν τέχνην, τὸ ἔργον τοῦ Βικέλα θὰ ἐμελετᾶτο καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχε σήμερον ἄνθρωπος ἀνεπτυγμένος ποῦ νὰ μὴν τὸ γνωρίζῃ. Τώρα ὅπως ἔχουν τὰ πράγματα μόνον οἱ σύγχρονοι τοῦ Βικέλα—καὶ μένουν ὀλίγοι—ἐνθυμούνται τὸν Λουκᾶν Λάραν, ἐνῶ οἱ πολλοὶ ἐγνωρίζαν τὸν συγγραφέα ὡς κύριον εὐγενῆ καὶ ἀβρὸν τῶν σαλονιῶν καὶ ἰδρυτὴν τοῦ Συλλόγου τῶν Ὁφελίμων Βιβλίων.

Ἄλλὰ τί εἶναι ὁ Σύλλογος αὐτὸς μετὰ τὸν τόσον περιέργον καὶ πρωτότυπον τίτλον, ὁ ὁποῖος ὑπόσχεται ὠφελείας, ὅταν μερικὰ θαυματουργὰ φάρμακα; Τί εἶναι ὁ Σύλλογος αὐτὸς εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Βικέλας ἐθυσίαζεν ὅλον τὸν καιρὸν του καὶ ὅλας τὰς δυνάμεις τοῦ πνεύματος καὶ τῆς ψυχῆς του κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ τῆς ζωῆς του ἔτη; καὶ εἰς τὸν ὁποῖον ἐκκληροδότησεν ἕνα μεγάλο μέρος τῆς περιουσίας του;

Εἶναι ἕνα ἀληθινὸν φάρμακον διὰ τὰ πνεύματα καὶ τὰς ψυχὰς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Εἶναι ἕνα τονωτικόν, τὸ ὁποῖον δυναμώνει τὸ μυαλὸ μικρῶν καὶ μεγάλων καὶ τὸ ἐφοδιάζει μετὰ πρακτικὰς γνώσεις καὶ μελέτας ψυχολογικὰς μαζῇ, αἱ ὁποῖαι λείπουν ἐντελῶς ἀπὸ τὰ ἀναγνώ-

σματα τῶν σχολείων καὶ τοῦ καθημερινοῦ τύπου.

Τὰ Ὠφέλιμα Βιβλία τοῦ κ. Βικέλα εἶνε τὰ θεμέλια τῆς ἐλληνικῆς λαϊκῆς βιβλιοθήκης τοῦ μέλλοντος. Διότι ὅσοι συνειθίζουσι νὰ διαβάζουσι πράγματα χρήσιμα, τερπνὰ καὶ καλοτυπωμένα, θὰ ἀγαπήσουσι σιγά, σιγά τὸ καλὸ βιβλίον, θὰ τὸ θεωρήσουσι πολύτιμον τῆς ζωῆς σύντροφον καὶ ὁδηγόν καὶ θὰ τὸ ἐγκαταστήσουσι εἰς τὸ σπῆτι τῶν ὡς πρᾶγμα ἀπαραίτητον τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Τὸ πόσον δὲ εἶχε δίκαιον, ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὰς λογοδοσίας του καὶ ἀπὸ τὴν αὐξήσιν τῆς κατ' ἔτος καταναλώσεως τῶν βιβλίων τοῦ Συλλόγου.

Μαζὴ μὲ τὰ Ὠφέλιμα Βιβλία, τὸ Ἐκπαιδευτικὸν Συνέδριον καὶ τὸ Παιδαγωγικὸν Μουσεῖον ὑπῆρξαν μία ἐργασία τοῦ Βικέλα ὠραία καὶ δυνατὴ διὰ τὴν ἐλληνικὴν ἐκπαίδευσιν ἐν γένει. Εἰς αὐτὰ πρέπει νὰ προστεθοῦν αἱ ἐπιτυχεῖς ἐνεργεῖαι τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν του Συλλόγου διὰ τὸ Στρατιωτικὸν Γυμναστήριον, καθὼς καὶ ἡ ἴδρυσις τοῦ Σχολείου τῶν Τυφλῶν, τοῦ ὁποίου ἡ λειτουργία ἐντὸς μόλις μῆος τριετίας ἐξησφαλίσθη.

Παντοῦ εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς ἐνεργείας καὶ εἰς τὴν ὠραίαν του δρᾶσιν, μία παρατηρεῖται προσπάθεια, ὁ ἐξευγενισμὸς καὶ ἡ ἐξύψωσις τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος καὶ ἡ μόρφωσις πολιτισμοῦ ἀληθοῦς καὶ πραγματικῶς ἐνεργητικοῦ διὰ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς.

Ὁ Βικέλας ὑπῆρξεν ἀπὸ τοὺς ὀλίγους Ἑλληνας ποὺ ἐργάζονται διὰ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀκμὴν τῆς χώρας καὶ ὄχι διὰ τὴν ἐξάντλησιν, τὴν παρακμὴν καὶ τὸν θάνατον. Οἱ πολλοὶ ἔχουσι στρέψει τὴν προσοχὴν των εἰς τὰ νοσοκομεῖα, νόσος δὲ καὶ θάνατος ἀφαιροῦν ἀπὸ τὴν ζωὴν τόσοσι πλοῦτον καὶ δυνάμεις, τῶν ὁποίων ἡ χώρα μας καὶ τὸ μέλλον τῆς φυλῆς μας τόσοσι μεγάλην καὶ ἐπείγουσαν ἔχει ἀνάγκην.

Κ. Παροῦν

ΠΡΩΤΗ ΠΑΤΡΙΔΑ

Ἦσκιαι, δρσιεῖς, θροήματα ἱερά, φωτὸς παιγιδία,
Ψυχὴς τοῦ δάσους μυστικῆς, ἀπ' τὰ πουλιὰ ὡς τὰ φίδια,
Κάτι μοῦ λέει πῶς ἔζησα μαζί σας μιὰν ἡμέρα
Κ' ἕνας τυφῶνας μ' ἄρπαξε καὶ μ' ἔρριξε' ἐδῶ πέρα.

ΨΥΧΗΣ ΔΑΚΡΥΑ

Ὀυρανογέννητῆ ψυχῆ, μὲ τοῦρανοῦ τὴ δόξα,
Ντυμένη χίλια χρώματα, χίλιες σκιεὶς ντυμένη,
Τώρα μὲ μάθρα σύννεφα, τώρα μ' οὐράνια τόξα,
Ψυχῆ, ἕνας κῆπος μυστικὸς τὰ δάκρυα σου προσμένει.

(Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Δαλέουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάνου)

Ἡ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΗΛΕΚΤΡΑΣ

ΜΗ ΝΟΜΙΣΕΤΕ ὅτι πρόκειται περὶ νεωτέρας τινὸς Ἠλέκτρας, περὶ ἀβρῆς τινος καὶ περὶ κομψοῦ Ἀτθίδος, τῆς ὁποίας θὰ σὰς ψάλλωμεν τὸν πανηγυρικὸν ἢ θὰ κῶμωμεν τὴν ψυχολογικὴν ἀνάλυσιν, διότι δὲν ἐννοῶ κατ' οὐδένα τρόπον νὰ ἀναμιχθῶ εἰς τὰ καθήκοντα τῶν ἀτθιδόγραφων ποιητῶν μας. Πρόκειται ἀπλῶς περὶ τῆς πλαιῆς Ἠλέκτρας, τὴν ὁποίαν τόσοσι ἠρωϊκὴν καὶ μεγαλοπρεπῆ μᾶς παρουσίασεν ὁ Σοφοκλῆς καὶ τῆς ὁποίας ἡ ψυχολογία ἔχει πολλὰ δι' ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους, τὰ προβλήματα.

Ἐπάρχει εἰς τὴν Ἠλέκτραν αὐτὴν ἕνα στίχος ὁ ὁποῖος μεταφραζόμενος εἰς τὴν νέαν Ἑλληνικὴν θὰ εἶχε περίπου ὡς ἐξῆς:

Κτύπα δύο φορές, ἂν σοῦ βρῶται τὸ χέρι (1)
Ὁ στίχος αὐτὸς διηγείρεν ἕως τώρα πολλὰς συζητήσεις μεταξὺ τῶν ἐιδικῶν, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μὲν τοῦ ἀρνείεται κάθε γνησιότητα, ἄλλος τὸν διορθώνει, καὶ ἄλλος τὸν παραδέχεται ὅπως εἶνε καὶ εὐρίσκεται. Ὁ Γερμανὸς φιλόλογος Keim τὸν ἀποκρούει μετὰ πάθους. Ἡ κρυγὴ αὐτὴ τόσοσι ἀγρίου πάθους, ἡ ἀποτεινομένη ὑπὸ τῆς Ἑλληνίδος κόρης πρὸς τὸν ἀδελφόν, καθ' ἣν σιγμὴν ὁ τελευταῖος οὗτος πρόκειται νὰ φωνεῖσῃ τὴν μητέρα των, τοῦ φάνεται κατὰ τι ἀγριον καὶ ἀποτρόπαιον, τὸ ὁποῖον ταρασσει ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ νεῦρά του. Δὲν δύναται νὰ παραδεχθῆ ποτε ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἔθεσε μία τοιαύτην κρυγὴν εἰς τὸ στόμα τῆς ἠρωίδος του.

Ἐὰν ὁ Γκαίτε ἐλάμβανεν εἰς τὰς χεῖρας του τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἠλέκτρας θὰ τὴν μετέβαλλεν ἴσως καὶ αὐτὴν, ὅπως μετέβαλε καὶ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις κατὰ τὴν νεωτέραν ἀντίληψιν. Ἄλλ' ὁ Γκαίτε δὲν ζῆ πλέον, οἱ νεώτεροι Γερμανοὶ ποιηταὶ δὲν ἀγαποῦν τὰς κλασσικὰς ὑποθέσεις, ὥστε ἡ Ἠλέκτρα δὲν διατρέχει κανένα κίνδυνον νὰ ἐκνεωτερισθῆ.

Ἐδῶ δὲν θὰ συζητήσωμεν περὶ τῆς γνησιότητος ἢ τῆς μὴ γνησιότητος τοῦ στίχου, διότι καὶ τὸ θέμα δὲν ἔχει οὐδὲν γενικὸν ἐνδιαφέρον καὶ ἐγὼ εὐτυχῶς δὲν εἶμαι δυνατὴ εἰς τὴν δύσκολον ἐπιστήμην τῶν διορθώσεων καὶ τῶν ἀρχαίων χειρογράφων. Λέγω, εὐτυχῶς, διότι μία τοιαύτη ἐπιστήμη, δὲν θὰ μοῦ ἐξησφάλιζε τὴν ἀγάπην σου, φιλότατῃ ἀναγνώστρις, ἀλλ' οὕτε καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν κριτικῶν, διότι, μεταξὺ μας δυνάμεθα νὰ τὸ εἴπωμεν, οἱ ἄνδρες, προκειμένου περὶ ζητημάτων τόσοσι ἐιδικῶν, δὲν δι-

(1) Σοφ. Ἠλέκτρ. στιχ. 1415.

ΣΤΗ ΒΥΣΣΙ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ—Σ. Λασκαρίδου

(Ἀπὸ τὴν τελευταίαν Ἐκθεσιν τοῦ Ζαππεῖου)

δουν καμμίαν σημασίαν εἰς τὴν γνώμην ἡμῶν τῶν θυγατέρων τῆς Εὐξας.

Ἐὰν λοιπὸν ἐπρόκειτο διὰ κάπως δύσκολον χωρίον τοῦ Θουκιδίδου ἢ τοῦ Δημοσθένους θὰ ἀφίναμεν τοὺς κριτικούς νὰ ἀλληλοτρῶγονται χωρὶς νὰ ἀναμιχθῶμεν εἰς τὸ ζήτημα. Ἄλλὰ πρόκειται περὶ μιᾶς κρυγῆς τῆς καρδίας καὶ μάλιστα τῆς γυναικείας καρδίας. Εὐρισκόμεθα ἄρα ἐντὸς τῆς σφαίρας μας καὶ δυνάμεθα νὰ συζητήσωμεν ἐλευθέρως, χωρὶς νὰ ἐπέμβωμεν εἰς οὐδενὸς τὰ καθήκοντα.

Εἶνε φυσικὴ, εἶνε ἀνθρωπίνως ἀληθῆς ἡ κρυγὴ αὐτὴ τῆς Ἠλέκτρας. Φέρει τὸν χαρακτῆρα ἐκείνου τοῦ αἰώνιως ἀληθοῦς, τῆς εἰλικρινοῦς καὶ ἀδιάστου ἐκδηλώσεως τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, τὸν ὁποῖον συναντῶμεν εἰς τὰ ἔργα τῶν ἀρχαίων;

Ἡ πρώτη ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν μᾶς κάμνει δὲν εἶνε καθόλου εὐνοϊκῆ. Ἡ σκληρότης καὶ ἡ ὀργὴ τῆς Ἠλέκτρας ἐγγίζει ἐδῶ ἐν ὅριον τὸ ὁποῖον μόνον ἡ μεγαλοφυΐα δύναται νὰ περιφρονήσῃ. Ἡ ἀναφώνησις αὐτῆς τῆς ἠρωϊκῆς κόρης ἔχει κατὰ τι τὸ ἀγρίως ἀπάνθρωπον, τὸ ὁποῖον εἰς ἐπιπόλιον παρατηρητὴν δύναται νὰ τὴν καταστήσῃ ἀποκρουστικὴν.

Εἶπομεν ὅτι εἶνε τολμηρὰ ἢ φρεσὶς, διότι ἡ ἐντύπωσις τὴν ὁποίαν κάμνει ἐδῶ ἡ Ἠλέκτρα εἶνε ὀλίγον καλογηρικὴ καὶ ἀποκρουστικῆ. Οἱ

Ἀθηναῖοι τῆς παρακμῆς οἱ λεπτοὶ καὶ εἰρωνικοὶ καὶ ἐκτεθυλημένοι τοιαύτην βεβαίως θὰ τὴν εὐρισκον, διότι βραδύτερον εἰς τὰ ἔργα τοῦ Εὐριπίδου συναντῶμεν πολὺ μεταβεβλημένην τὴν Ἠλέκτραν. Καὶ διὰ νὰ τὴν περυσιάξῃ ὁ Εὐριπίδης τόσοσι διάφορον, θὰ εἴπῃ ὅτι καὶ εἰς τὴν συνείδησιν τῶν συγχρόνων του εἶχε μεταβληθῆ πολὺ ἡ ἀντίληψις περὶ τῶν προσώπων τῆς παραδόσεως.

Διατὶ λοιπὸν ὁ Σοφοκλῆς ἔθεσε τὴν κρυγὴν αὐτὴν εἰς τὸ στόμα τῆς Ἠλέκτρας; Μήπως διότι ὁ Ἕλληνας Σοφοκλῆς ἐθνικὸς καὶ εἰδωλόλατρες ἠγνοεῖ τὴν χριστιανικὴν ἀρετὴν τῆς συγγνώμης; Ὁχι βέβαια δι' αὐτό. Ἴσως οὐδεὶς ἄλλος μάλιστα ὅσον αὐτὸς μᾶς παρουσίασε τὴν συγγνώμην εἰς τὰς λεπτοτέρας καὶ ποιικιοτέρας αὐτῆς ἀποχρώσεις. Εἰς τὴν Ἀντιγόνην βλέπομεν τὴν ἀδελφὴν, ὅχι μόνον συγχωροῦσαν τὸν ἐπαναστάτην ἀδελφόν, ἀλλὰ θυσιάζουσαν χάριν αὐτοῦ καὶ τὴν ζωὴν τῆς ἀκόμη. Ὁ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ ἀφίνει μίαν ἐντύπωσιν μεγάλης ψυχικῆς γαλήνης. Ὁ ποιητὴς, ὁ ὁποῖος τὸν συνέθεσε εἶνε ὅχι μόνον μακρὰν τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἐν ὕψος τῆς συνειδήσεως, ἀνώτερον τῆς συνειδήσεως τοῦ κοινῶ τῶν ἀνθρώπων. Ἀνώτερος τῆς νομιζομένης ἀρετῆς καὶ ἀνώτερος τῆς νομιζομένης κακίας κρίνει τὸν ἄνθρωπον, ὅπως εἶνε κατὰ βάθος καὶ ὅπως θὰ ἐφαί-

νετο, εάν ή γέννησις, οί περί αὐτὸν ἄνθρωποι καὶ αἱ περιστάσεις, ἢ τὸ πεπωμένον, ὅπως μὲ μίαν λέξιν ἐξέφραζον ὅλα αὐτὰ οἱ πρόγονοί μας, τοῦ ἐπέτρεπον τοῦτο. Δὲν εἰξεύρω, εἰς εἶνε βέβηλος ἢ ἐκφρασις, ἀλλ' εἰς τὴν κεφαλὴν τοῦ Οἰδίποδος μοῦ φαίνεται νὰ λάμπη ὁ φωτισμένος τοῦ χριστιανικοῦ μαρτυρίου. Ὁ Οἰδίπους ἐξώφλησε τοὺς λογαριασμοὺς του μὲ τὴν μοῖραν, φαίνεται μίαν στιγμὴν ὅπως θὰ ἦτο πράγματι, δηλαδὴ ἐξόχως μεγαλόψυχος καὶ ἐξόχως μεγαλοφυῆς καὶ εὐρίσκει πλησίον τοῦ ἄλλους τῶν θεῶν τὴν αἰωνίαν εἰρήνην. Ἄλλὰ τότε διατὶ παρουσιάζει τὴν Ἠλέκτραν τόσο ἀμείλικτον; Μήπως διότι ἡ Ἠλέκτρα εἶνε ἐν δράμα τῆς νεανικῆς του ἡλικίας καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ζωηρὸν καὶ ἀψυχολόγητον καὶ φιλοσοφικῶς δὲν εὐρίσκειται εἰς τὸ ὕψος τῶν ἄλλων ἔργων τοῦ μεγάλου δράματικοῦ τῆς ἀρχαιότητος;

Ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ ἔχωμεν τὴν ἐναντίαν γνώμην. Ἐὰν ὁ Σοφοκλῆς παρουσιάζῃ ἐδῶ σκληρὰν καὶ ἀδυσώπητον τὴν Ἠλέκτραν σημαίνει τοῦτο ὅτι εἰς μίαν τοιαύτην περίστασιν ἄνθρωπίνως, ψυχολογικῶς, φιλοσοφικῶς ἢ συγγνώμη ἦτο ἀδύνατος.

Δύο εἶνε κυρίως οἱ λόγοι τῆς συγγνώμης ὁ μὲν φιλοσοφικός καὶ σπάνιος, ὁ δὲ ἀνθρώπινος καὶ πολὺ κοινός. Ὁ πρῶτος εἶνε ἡ βαθεῖα κατανόησις τῶν ἐλατηρίων μιᾶς πράξεως, ὁ δὲ δεύτερος εἶνε ἀπλοῦστατα ἡ λήθη. Ὁ χρόνος μαζὺ μὲ τὴν ἀνάμνησιν τοῦ ἀδικήσαντος προσώπου σβύνει ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἀδικίας. Ἡ συγγνώμη ἔρχεται μόνη τῆς βραδείας καὶ ἀβίαστος. Νέαι φροντίδες, νέα ἐνδιαφέροντα διώκουν ἀπὸ τὴν ψυχὴν τὸ μῖσος καὶ ὁ ἄνθρωπος δὲν σκέπτεται νὰ ἀγανακτῆ κατὰ προσώπου, τὸ ὅποιον δὲν ἐνθυμεῖται πλέον. Ἡ φρασίς: συγχωρῶ, ἀλλὰ δὲν λησμονῶ, εἶνε ψυχολογικῶς ἡ μεγαλύτερα ἀπιθανότης ἢ ὅποια ἐλέχθη ποτέ, διότι ἐφ' ὅσον μένει ἐν ἡμῖν ἡ ἀνάμνησις τῆς ἀδικίας θὰ ἐξακολουθῆ νὰ μένη καὶ ἡ ἀγανάκτησις. Ἡ συγγνώμη διὰ τῆς λήθης εἶνε τί κοινότερον, εἶνε αὐτὸ τὸ ὅποιον κάμνομεν ὅλοι μας, ὅταν εἰς τὸν στενὸν κύκλον τῆς καθημερινῆς ζωῆς τὰ σχέδια καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα ἡμῶν ἔρχονται εἰς σύγκρουσιν πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα τῶν ἄλλων ἀνθρώπων.

Τὸ πρῶτον ὅμως εἶδος τῆς συγγνώμης εἶνε δύσκολον καὶ σπανιώτατον, διότι δὲν γίνεται μετὰ καιρὸν, ἀλλὰ καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν ὁ ἄνθρωπος ἀδικεῖται καὶ ὅχι διὰ τῆς λήθης, ἀλλὰ διὰ τῆς ὀρθῆς ἐκτιμήσεως τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας. Ἀπαιτεῖ νὰ ἔχη τις μεγάλην δύναμιν ἐπὶ τοῦ ἐχυτοῦ του διὰ νὰ καταπνίγῃ τὸ πρῶ-

τον αἰσθημα τῆς ἀγανακτήσεως, διότι ἄλλως δὲν δύναται νὰ ἔχη τὴν διαύγειαν ἐκείνην τοῦ πνεύματος, ἢ ὅποια χρειάζεται διὰ νὰ κατανοήσῃ τὴν ψυχικὴν κατάστασιν τῶν ἄλλων καὶ δεύτερον ἀπαιτεῖ γινῶσιν μεγάλην τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας διὰ νὰ δύναται νὰ ἐκτιμᾷ ἐν τίνι μέτρῳ αἱ ἐξωτερικαὶ ἀφορμαὶ δύναται νὰ ἐπιδράσωσιν ἐπὶ τῶν πράξεων τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπαιτεῖται δηλαδὴ τίποτε περισσότερο, τίποτε ὀλιγώτερον νὰ εἶναι κανεὶς φιλόσοφος.

Ἄλλὰ δύναται νὰ φιλοσοφήσῃ ἡ Ἠλέκτρα; Εἶναι ὅλη πάθος καὶ ὅλη ἀγανάκτησις. Μία ἔνσαρκος Νέμεσις. Ἡ λύπη τῆς θὰ τὴν εἶχε καταρρίψῃ πρὸ πολλοῦ, ἀλλ' ὀρθίαν καὶ σταθερὰν καὶ ἀμείλικτον τὴν κρατεῖ τὸ μῖσος τῆς. Καὶ τὸ μῖσος αὐτὸ τὴν τυφλῶνει καὶ δὲν τὴν ἀφίνει νὰ ἴδῃ τὰς ἐλαφρυντικὰς περιπτώσεις τὰς ὁποίας θὰ εἶχε δι' ἀδιάφορον παρατηρητὴν ἢ διαγωγῆ. τῆς Κλυταιμνήστρας: Τὴν θυσίαν τῆς Ἰφιγενείας δι' ἕνα πόλεμον ὁ ὅποιος κατὰ τὴν γνώμην τῆς Τυνδαρίδος ἠδύνατο ἐπὶ τέλους καὶ νὰ μὴ γείνη, τὴν ἀπιστίαν τοῦ Ἄγαμέμνονος ἐν τῷ ἔρωτι πρὸς τὴν Κασσάνδραν. Τὸ μῖσος τῆς δὲν τὴν ἀφίνει οὔτε στιγμὴν νὰ σκεφθῆ ψυχρῶς. Τὸ γλυκοχάραγμα, ὅπως ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποίους βρασάνει εἶνα ψυχικὸν πάθος, δὲν ἠμπορεῖ νὰ κοιμηθῆ πολὺ, κάθηται μόνη τῆς εἰς τὰς πύλας τοῦ πατρικοῦ μεγάρου καὶ διηγείτῃ τοὺς πόνους τῆς εἰς τὸ φῶς, ποῦ ἀνατέλλει, ὡς νὰ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι πολὺ μικροὶ διὰ νὰ ἐννοήσωσι τὸν πόνον τῆς. Δὲν θέλει αὐτὴ νὰ εἰξεύρῃ ἀπὸ ἀπώτερα ἐλατήρια τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας, ἀπὸ φιλοσοφικὴν ἀντίληψιν. Ἐν μόνον εἰξεύρει νὰ μισῆ μὲ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς νέας καρδίας τῆς τὴν ἔνοχον μητέρα καὶ νὰ ἐπιθυμῆ ἀδυσωπήτως τὴν τιμωρίαν τῆς δολοφόνου τοῦ πατρὸς τῆς.

Τὰ αἰσθήματα δὲν ἀκολουθοῦν τὴν λογικὴν τοῦ πνεύματος, ἀλλ' ἔχουν τὴν ἰδικὴν τῶν λογικὴν, μίαν λογικὴν ἐπίσης συνεπῆ, ἐπίσης ἀδυσώπητον, τὴν ὁποίαν, γνωρίζουν καὶ νὰ ἐπιβάλλουν, ὅταν δὲν περιορισθῶσιν ἐν καιρῷ.

Τὸ δὲ αἰσθημα τοῦ μίσους τῆς τῆς ὑπαγορεύει νὰ ἐπιθυμῆ τὴν ἐκδίκησιν μὲ ὅλην τὴν μανίαν τῆς διττῶς προσβληθείσης υἱικῆς στοργῆς τῆς, διότι τὸ αἰσθημα δὲν συγχωρεῖ.

Ἄλλ' οὔτε καὶ νὰ λησμονήσῃ δύναται ἡ Ἠλέκτρα. Ἐὰν αὐτὴ ποῦ ἐφόνευσε τὸν πατέρα τῆς, ἦτο μία ξένη μία βασίλισσα εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν θὰ ἐθρήνει τὸν πατέρα τῆς καὶ ἔπειτα θὰ ἔζη καὶ αὐτὴ τὴν ζωὴν τῆς ὅπως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι. Τὸ ὄνομα τῆς ξένης θὰ ἐσβύνετο ἀπὸ τὴν μνήμην τῆς καὶ μαζὶ μὲ αὐτὸ καὶ τὸ πρὸς αὐτὴν μῖσός τῆς. Ἰπὸ τὴν στορ-

γὴν τῶν ἰδικῶν τῆς ἐλεύθερος καὶ εὐτυχῆς θὰ ἀνεπτύσσετο ὁ βίος τῆς ὡς ἄνθος ὑπὸ τὴν δρόσον τῆς πρωίας. Οὐδεμίαν ἀνάμνησιν σπαρτακτικὴν θὰ ἤρχετο νὰ τραξῆ τὴν ἀρμονικὴν τῆς ψυχῆς τῆς.

Ἄλλὰ τώρα ἔχει ἄλλως τὸ πρᾶγμα. Ἐν πρόσωπον προσφιλές, τὸ ὅποιον συνδέεται στενῶτα μὲ ὅλας τὰς ἀναμνήσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας τῆς, τὸ ὅποιον ζῆ μέσα εἰς ὅλας τὰς ἴνας τῆς καρδίας τῆς καὶ τὸ ὅποιον ἡ φύσις ἔταξεν ἐκεῖ διὰ νὰ τὴν ἀγαπᾷ καὶ νὰ τὴν προστατεύῃ, ἐγείρει κακοῦργον χεῖρα κατὰ τοῦ πατρὸς τῆς. Μία ἐπανάστασις καὶ μία ἀνατροπὴ γίνεται μέσα εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ἠλέκτρας. Δὲν δύναται νὰ σκέπτεται πλέον ὅπως πρὶν. Ἡ παράστασις τῆς μητρὸς ἐξακολουθεῖ νὰ ὑπάρχει ζωηρὰ μέσα εἰς τὴν καρδίαν τῆς, ἀλλὰ τώρα ἀντὶ νὰ τὴν ἀγαπᾷ, τὴν μισῆ θανασίμως. Ὅλη ἡ πρὸς αὐτὴν κλίσις μετεβλήθη εἰς φοβερὰ ἀποστροφὴν. Ἡ θεὰ τῆς εὐτυχίας τῆς καὶ τοῦ μεγαλείου τῆς τῆς εἶναι ἀνυπόφορος. Αἰσθάνεται τις ὅτι εἶναι φοβερὰ δυστυχῆς καὶ ὅταν ἀκόμη ἀναγκάζεται νὰ ἀποτεινῆ πρὸς αὐτὴν τὸν λόγον. Ὅταν συλλογίζεται τὴν προτέραν στοργὴν τῆς πρὸς αὐτὴν, ἀγῶν ἀγῆριος τελεῖται ἐντὸς τῆς ψυχῆς τῆς, ἀγῶν ἀπὸ τὸν ὅποιον τὸ μῖσος ἐξέρχεται ἐκάστοτε ἰσχυρότερον, διότι οὐδένα μισεῖ ὁ ἄνθρωπος τόσο πολὺ ὅσον ἐκείνους τοὺς ὁποίους ἠγάπησεν, ὅταν φανῶσιν ἀνάξιοι τῆς στοργῆς του. Ἡ δύναμις τοῦ μίσους θὰ εἶναι ἀνάλογος πρὸς τὴν προτέραν κλίσιν.

Καὶ ἡ σύγκρουσις αὕτη τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ μίσους εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας τῆς, τὸ ὑπόκωφον αἰσθημα τῆς πικρίας, τὸ ὅποιον ὑπάρχει εἰς τὸ βλῆθος παντὸς μίσους, μεταβάλλεται παρ' αὐτῆ εἰς πόνον φοβερόν, ὁ ὅποιος ἐκχύνεται εἰς θρήνους καὶ βλασφημίας καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δράματος. Εἶνε φοβερὰ ἡ λύπη τῆς καὶ μόνον μὲ τὸ μῖσός τις δύναται νὰ συγκριθῆ. Κλαίει πάρα πολὺ, μὲ εἶπεν Ἀθηναία κυρία, πολὺ λεπτὴ καὶ πολὺ εὐφυῆς, τὴν ὁποίαν ἠρώτησα περὶ τῆς ἐντυπώσεώς τῆς κατὰ τὴν παράστασιν τῆς Ἠλέκτρας ὑπὸ τῆς Ἐταιρείας τῶν ἀρχαίων δραμάτων νομίζω ὅτι διὰ τὰ σύγχρονα νεῦρά μας θὰ ἦτο ἀφόρητος ἐπᾶνω εἰς τὸ θεάτρον ἕνας τόσο ἀδιάκοπος θρήνος.

Εἶνε ἀνεκφράστως σταθερὰ ἐν τῷ αἰσθηματικῷ αὐτῷ τοῦ μίσους, τῷ κατ' ἐξοχὴν σταθερῷ μεταξὺ τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων. Δὲν ἔχει κημίαν ἀπὸ τὰς μεταπτώσεις ἐκείνας τοῦ αἰσθήματος, τὰς ὁποίας συνήθως βλέπομεν εἰς τὰς ἄλλας ἡρωίδας τῶν δραμάτων. Τὸ στόμα τις δὲν κουράζεται νὰ ὑβρίζῃ, οὔτε ἡ καρδία

τῆς νὰ πάλῃ ἐκ τῆς ἀγανακτήσεως. Ἐν τῷ νεωτέρῳ δράματι μίαν μόνον ἔχει ἐφάμιλλον εἰς τὴν σταθερότητα, μίαν ἄλλην μόνον εἰσηγήτριαν καὶ αὐτὴν ἀν καὶ πρὸς διάφορον σκοπὸν, τὴν Λαίδην Μάκβεθ.

Ὁ ἀδελφός τῆς δὲν ἦτο ἐκεῖ, δὲν ἦτο αὐτὸς μάρτυς τῆς αὐθάδους εὐτυχίας τῆς μητρὸς, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἀντλήσῃ νέας δυνάμεις τοῦ μίσους του ἐκ τῆς ἀμέσου ἐντυπώσεως. Σκεφθῆτε σήμερον ἕνα νεαρόν πρίγκηπα, τὸν ὅποιον οἰκογενειακὰ συμφοραὶ θὰ ἀπεμάκρυνον τοῦ θρόνου του καὶ τῆς πατρίδος του καὶ ὁ ὅποιος ἀφοῦ ἐμεγάλωσεν εἰς μίαν ξένην αὐλήν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδιδάχθη τὴν τέχνην τῶν ὑπῶν καὶ τοῦ κυβερνᾶν ὑπὸ τὴν συνοδίαν ἐνὸς πιστοῦ πρέσβευθῆ θὰ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν πατρίδα του, διὰ νὰ ἐκδικηθῆ τὸν πατέρα του καὶ νὰ λάβῃ τὸν θρόνον του. Βέβαια θὰ ἦτο ψυχρὸς καὶ σκεπτικὸς καὶ ἡ ἀδελφὴ θὰ ἠναγκάζετο νὰ ὀμιλήσῃ πολὺ, διὰ νὰ ζωογονήσῃ τὸ μῖσός του κατὰ τῆς μητρὸς, τὸ ὅποιον μίαν στιγμὴν ἴσως καὶ νὰ ἐκλονίζετο.

Ὅλα αὐτὰ τὰ ἠσθάνετο βέβαια ἡ Ἠλέκτρα. ἠσθάνετο ὅτι ἦτο ἀνάγκη νὰ ζωογονήσῃ τὰ αἰσθήματα τοῦ νεήλυδος ἀδελφοῦ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ εὐτυχία καὶ ἡ δύναμις τῆς μητρὸς εἶχε καταστήσῃ δι' αὐτὴν ἐρίχτης ἀφόρητος, δὲν δύναται νὰ φαντασθῆ ὅτι ἐκείνη, τὴν ὁποίαν ὀλιγον πρότερον εἶχεν ἴδῃ τόσο εὐδαίμονα καὶ ἰσχυρὰν πρὸ αὐτῆς ἦτο δυνατόν νὰ πέσῃ νεκρὰ μὲ ἐν μόνον κτύπημα, προτρέπει τὸν ἀδελφόν, εἰς δύναται, νὰ κτυπήσῃ δὲς.

Εἶνε λοιπὸν ψυχολογικῶς πολὺ δικαιολογημένη ἡ κραυγὴ αὕτη τῆς Ἠλέκτρας ὅσον καὶ ἀν φαίνεται σκληρὰ καὶ ὑπερβολικὴ εἰς ἡμᾶς, οἱ ὅποιοι ἐσυνειθίσσαμεν νὰ βλέπωμεν ἐπὶ τοῦ θεάτρου, πλὴν ὀλίγων ἔργων γραμμένων μὲ δύναμιν, ἀντὶ προσώπων μὲ σάρκα καὶ μὲ ὀστάσιαις νεκρῶν, αἱ ὅποια κινοῦνται μέσα εἰς λεῖμων ἀσφοδέλων, καὶ εἶνε ἐντελῶς ἀξία ἐκείνου, ὁ ὅποιος ἐγνώριζε νὰ εἶνε καὶ ὑπερόχως ἰδανικός, ἀλλὰ καὶ ὑπερόχως ἀληθής.

Λειψία

Καλλιγρόν Ἀδαμιάδου

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ

Μ' ἔνοιωσε τάχα, μάνα μου, μπροστὰ στὸ νέο σου μνημα;
Τῶν φύλλων τὸ ναυόρισμα πῶς ἔχει σταματήσει
Ποῦ σάλευα ἀπάνω σου τὸ πράσινό τους κῆμα;
Τὸ ἀηδῶνι πῶς βουβάθηκε ψηλὰ στὸ κυπαρίσσι;

ΟΔΟΙΠΟΡΟΣ

Δὲν θέλω ἐγὼ τριατάφυλλα στὸν ἔρημό μου δρόμο,
Δέντρο δὲν θέλω νὰ σταθῶ, πηγὴ νὰ ξεδιψάσω
Ἐγὼ ἀνεβαίνω τὸ βουνό, μ' ἕνα σταυρὸ στὸν ὄμο.
Τοῦ φθινοπώρου ἄς ἀπλωθῶν τὰ φύλλα νὰ περάσω.
(Ἀπὸ τὴν «Παγὰ Λαλέουσα» τοῦ κ. Π. Νιρβάνα)

ΩΡΑΙΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΑΣΠΑΣΙΑΣ

Ἡ Ἀσπασία, ὁ Σωκράτης καὶ αἱ μαθήτριά της.

Ἀσπασία. Σήμερον εἶδα τὴν Εὐκλείπην, φίλε.

Σωκράτης ἀνήσυχος. Πῶς! ἦλθεν ἐδῶ; Μήπως ἐφέρθη ἀπρεπῶς;

Ἀσπασία. Ὅχι. Ἐπῆγα ἐγὼ πρὸς αὐτήν, διότι ἤθελα νὰ πεισθῶ, ἂν ὅσα διδίδωνται πάλιν ἐναντίον σου εἶναι ἀληθῆ.

Σωκράτης. Καὶ τί μοῦ κáμνουν πάλιν τὴν τιμὴν νὰ χαλκεύουν ἐναντίον μου οἱ ἀρχηγοί μου συμπολίται; Ὅτι μετέβλεπα τὸ σπῆτι μου εἰς καταγῶγιον καὶ ὅτι ὑποχρεῶνω τὴν γυναῖκα μου νὰ δέχεται τὰς φίλας μου, ἀκόμη καὶ τοὺς μικροὺς μου φίλους.

Ἀσπασία. Ἡ Εὐκλείπη μὲ ἐδέχθη μὲ εὐγένειαν καὶ σὲ ὑπερασπίσθη ὅσον ἠμπόρεσε. Ἐχετε κοινούς τοὺς ἐχθρούς, μοῦ εἶπε, μὲ τὸν Σωκράτη καὶ διὰ τοῦτο κοινόν καὶ τὸν πόλεμον. Οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι εἶναι πάντοτε ὁ σκοπὸς κατὰ τοῦ ὁποίου διευθύνονται τὰ βέλη τῶν μικρῶν, ἐπρόσθεσε. Εἰξεύρεις, φίλε, ὅτι Ἡ Εὐκλείπη δὲν εἶναι οὔτε ἀμαθής, οὔτε δύστροπος τῶσον, ὅσον σὺ ὁ ἴδιος τὴν παριστάνης.

Σωκράτης. Ἀφότου ἔμαθε ὅτι τὴν ὑπερασπίσεις ἐναντίον μου καὶ ὅτι σὺ μὲ ἠνάγκασες νὰ παραγγείλω εἰς συμπολίτην σου ῥάπτην ὠραία ἐνδύματα διὰ τὰ μικρά μας, ἔκτοτε σὲ ἀγαπᾷ πολὺ. Ἐπειτα φαίνεται ὅτι εἰς κάθε συμπόσιον τοῦ Περικλέους, Ἡ Εὐκλείπη καὶ τὰ μικρὰ ἔχουν γενναῖον μέρος, ἀφοῦ κáνιστρα γεμάτα μὲ ἐκλεκτὰ φαγητὰ καὶ πλακούντια καὶ καρποὺς ἀποστέλλονται εἰς τὸ σπιτι μου. Οὐδέποτε Ἡ Εὐκλείπη γίνεται πλέον εὐθυμος καὶ διχχυτικὴ καὶ μοῦ συγχωρεῖ τὰς σχέσεις μου μὲ τοὺς ἐπισήμους ἄρχοντας, ὅσον μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν μαγικῶν αὐτῶν κáνιστρων.

Ἀσπασία. Δυστυχισμένη γυναῖκα! Τὴν στερεῖς ἀπὸ κάθε τῆς ζωῆς ἀπόλαυσιν. Εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια ὅτι συχνὰ αὐτὴ καὶ τὰ παιδιὰ σου κοιμῶνται νηστικᾶ; Καὶ δὲν εἶναι κρίμα σὺ ὁ ὁποῖος ἠμποροῦσες νὰ εἶται πλουσιώτατος Ἀθηναῖος, ἐὰν ἤθελες νὰ ἐμμεταλεύσῃς τὴν σοφίαν σου, νὰ ἀφήνης τὰ παιδιὰ σου νὰ πεινοῦν;

Σωκράτης. Ἐὰν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπλήρωναν τὴν διδασκαλίαν μου, θὰ ἔπαυον νὰ πιστεύουν εἰς αὐτὴν καὶ δὲν θὰ ἐπέτρεπαν νὰ τοὺς λέγω

ΜΑΘΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ τοὺς καταγορῶ δι' ὅτι κάμνουν ἀνόητον καὶ κακόν. Πληρώνονται εὐχαρίστως μόνον ὅσοι κολακεύουν τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ὄχι ὅσοι τοὺς ἐπιτιμοῦν.

Ἀσπασία. Ἐχεις δίκαιον. Ἀλλὰ τότε ἐπέτρεψέ μου φίλε, νὰ φροντίζω ἐγὼ διὰ τὰ παιδιὰ σου. Ὁ Περικλῆς εἶναι ὑπέρπλουτος καὶ ὁ δῆμος τοῦ ὁποίου εἶναι ὁ ἀνώτατος ἄρχων θὰ ἠδύνατο νὰ ἀναλάβῃ τὴν δαπάνην τῆς ἀνατροφῆς τῶν μικρῶν τοῦ σφωτέρου καὶ ἐνδοξοτέρου πολίτου τῆς χώρας. Ἐὰν οἱ Ἀθηναῖοι δυστροπήσουν, ὁ Περικλῆς εἰξεύρει τὴν τέχνην νὰ τοὺς ἀποστομῶνῃ.

Σωκράτης. Καὶ νὰ πληρώνη Ἄλλ' εἶναι λοιπὸν τόσον πλούσιος; Καὶ ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐκείνη ἀπάντησίς του, νὰ ἐξαγοράσῃ ὅλα τὰ μνημεῖα τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῆ; Εἶναι ἡ μόνη φορὰ εἰς τὴν ζωὴν μου, ποῦ ἐνόησα ὅτι τὰ χρήματα εἶναι κατ' ἐπιτησίμω καὶ καλόν. Ἄλλ' ἀκούω λύραν καὶ φωνὰς γυναικείας καὶ ἀνδρικές μαζῆ.

Ἀσπασία. Εἶναι ἡ Μυρτὴ καὶ ἡ Θεοδότη ποῦ λαμβάνουν μάθημα ἄσματος ἀπὸ ἓνα ὠραῖον καὶ νέον μουσικόν.

Σωκράτης. Ὁδήγησέ με πρὸς τοὺς νέους, Ἀσπασία. Εἶναι τόσον ὠραῖον πρᾶγμα ἡ νεότης καὶ τόσον θαυμάσιον ἡ μουσική. Καὶ τὰ δύο μαζῆ ἐναρμονίζονται τόσον τελείως, ὥστε νὰ εἶναι τὸ τερπνότερον τοῦ κόσμου θέαμα.

(Ἡ Ἀσπασία τοῦ ἀνοίγει μίαν θύραν ἀπὸ τὴν ὁποίαν φαίνονται αἱ δύο νεάνιδες καθήμεναι καὶ ὁ μουσικὸς ὄρθος. Ψάλλει συνοδευόμενος ἀπὸ τὴν λύραν του).

Σωκράτης. Εἶναι θαυμάσιον τὸ ἄσμα, ὅσον θαυμάσια εἶναι καὶ εἰκόν. Ἄλλ' ἔχουν καὶ μικρὰ κρόταλα αἱ μαθητρίαι πλησίον των. Μήπως ὁ ἴδιος διδάσκαλος τὰς διδάσκει καὶ χορὸν;

Ἀσπασία. Ναί. Ἀλλὰ τότε ἔρχονται καὶ αἱ ἄλλαι. Ὁ χορὸς εἶναι μία θαυμάσια καὶ ἁρμονικὴ ἄσκησις διὰ τὰς γυναῖκας. Ἐπειτα εἶναι μία προάσκησις εἰς τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς στάσεις καὶ τὰς γοητείας τοῦ ἔρωτος. Καὶ τὰ κορίτσια δὲν πρέπει ποτὲ νὰ ὑπανδρεύωνται χωρὶς νὰ γνωρίζουν τὴν γλῶσσαν αὐτῆν. Οἱ νέοι σύζυγοι τὰς εὐρίσκουν πολὺ σεμνοτύφους καὶ μωρὰς καὶ ἐπκνέρονται γρήγορα εἰς τὰς παλαιὰς συντρόφους των τῆς ἡδονῆς.

Σωκράτης. Εἶναι δηλαδὴ ἓνα εἶδος Ἐκνήπιαι καὶ τότε ἀλλοίμονον εἰς τὸν σύζυγον. Ἄλλ' εἰξεύρεις, Ἀσπασία, ὅτι ἡ μεγαλειτέρα μομφὴ ποῦ ἀποδίδουν εἰς τὸ σχολεῖον σου εἶναι αὐτή. Ὅτι ἐκλέγεις νέους ἀοιδούς διὰ διδασκάλους τῶν μαθητρίων σου καὶ ὅτι τὰς μυσεὶς εἰς τὸν ἔρωτα.

Ἀσπασία. Ἄλλ' ὁ ἔρως εἶναι ἡ εὐτυχία καὶ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς καὶ ἐὰν ἡ γυναικὶς δὲν ἀγαπᾷ, ἢ μᾶλλον δὲν εἰξεύρει νὰ ἀγαπᾷ, νὰ ἐρᾶται, δὲν διαφέρει διόλου ἀπὸ τὰ ζῶα, ποῦ τεκνοποιοῦν. Καὶ νομίζεις σύ, ὦ σοφὲ φίλε, ὅτι αἱ Ἀθηναῖαι θὰ ἦσαν ἡ κατ' ἐξοχὴν πόλις, εἰς ἣν ἀκμάζουν καὶ ζοῦν αἱ ἑταῖραι, ἂν αἱ τίμιαι γυναῖκες εἰξεύρων νὰ ἀγαποῦν. Ἴδὲ τὴν Μελπομένην. Εἶχε ζήσει ζωὴν ἀυλητρίδος. Καὶ εἴμεινε πλησίον μου ἐξ μῆνας πρὸ τοῦ γάμου τῆς. Ἀνετράφη δηλαδὴ ἐλευθέρη καὶ ἔμαθεν ἀπὸ ἐμὲ νὰ ἀγαπᾷ. Ὁ ἄνδρας τῆς εἶναι ὁ εὐτυχέστερος τοῦ κόσμου ἄνθρωπος καὶ ἂν καὶ νυμφευμένος ἓνα τῶρα ἔτος δὲν ἠκούσθη διόλου οὔτε ὅτι συντηρεῖ ἄλλας γυναῖκας, οὔτε ὅτι φοιτᾷ εἰς τὰς γνωστὰς ἑταῖρας, εἰς τὰς ὁποίας τόσα πρὶν ἐδαπανοῦσε χρήματα, ἀλλ' οὔτε ὅτι φέρεται μαζῆ μετὰ τὴν γυναῖκά του, ὅπως φέρονται συνήθως οἱ περισσότεροὶ Ἀθηναῖοι.

Σωκράτης. Ἄν ἤξευρες πόσα κακὰ λέγονται διὰ τὸ ζεῦγος αὐτὸ καὶ πόσον κατὰκρίνεται ἡ Ἑλλή, διότι ἐδέχθη ὡς νύμφην μίαν ἀυλητρίδα. Λέγουν ὅτι ἡ νέα αὐτὴ ἐξέρχεται καθ' ἡμέραν, ὄχι διὰ νὰ μεταβῆ εἰς τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς μυρεφούς καὶ τὰς χαρτομάντιδας, ἀλλὰ διὰ νὰ τρέχῃ εἰς τοὺς ἀγρούς, ἔπου ἐθεάθη παίζουσα τὴν σφαῖραν καὶ τὸν δίσκον.

Ἀσπασία. Μαζῆ μετὰ τὰς μαθητρίαις μου. Αὐτὸ εἶναι ἀληθές. Διότι ἡ σφαῖρα καὶ ὁ δίσκος γυμνάζουν τὸ σῶμα τῆς καὶ τὴν προετοιμάζουν καὶ τὴν κάμνουν δυνατὴν διὰ τὸ κοπιτικὸν ἔργον τῆς μητρότητος ἐνῶ αἱ μυρεφοὶ καὶ αἱ χαρτομάντισσαι καταστρέφουν τὸ κάλλος καὶ τὸν νοῦν.

Σωκράτης. Ἄλλ' ἐλέχθη ἀκόμη ὅτι ἐθεάθη μεταβαίνουσα, καθ' ἡμέραν εἰς μίαν μικρὰν ἔπαυλιν, πλησίον τοῦ Κεραμεικοῦ, καὶ ἐσχολιάσθη ἡ τακτικὴ αὐτὴ ἐπίσκεψις κατὰ τρόπον πολὺ δυσάρεστον. Εἶπαι μάλιστα ὅτι καὶ τὸ ἰδικόν σου φορεῖον ἐθεάθη συνοδεῦον τὸ ἰδικόν τῆς εἰς τὰς ὑπόπτους αὐτὰς ἐκδρομάς, ὅπότεν πλέον αἱ ἐκνήπιαι σου γλῶσσαι ἐπῆραν τὸν κατῆφορον.

Ἀσπασία. Θέλεις νὰ μεταβῆς εἰς τὴν ἔπαυλιν αὐτὴν, ὦ φίλε. Θὰ αἰσθάνῃς τὴν ἰδίαν χαρὰν καὶ ἀπόλαυσιν, τὴν ὁποίαν αἰσθάνομαι καὶ ἐγὼ.

Σωκράτης μετὰ πονηρίαν. Ζῆ ἐκεῖ καμμία σοφὴ καὶ ὠραία τῆς Ἰωνίας κόρη; Καμμία παλαιὰ σύντροφος τῆς πρώτης νεότητός σου, ὦ Ἀσπασία;

Ἀσπασία. Ὅχι, παρεπιδήμει μόνον μίαν ὠραία οἰκογένεια. Μία μητέρα νεωτάτη, μετὰ τρία θαυμάσια παιδάκια καὶ μετὰ μίαν Αἰγυπτίαν

τροφὸν ἐπίσης ὠραιστάτην. Κατὰ τύχην συνήντησα τὴν τροφὸν μετὰ τὰ παιδάκια μίαν ἡμέραν εἰς τὸν Κεραμεικόν. Τὴν ἠρώτησα καὶ ἔμαθα τὰ κατὰ τὴν οἰκογένειαν. Ὁ σύζυγος ἐμπερεύεται εἰς τὴν Τύρον καὶ ἡ νέα σύζυγος εἶναι ἀπὸ τὴν Λέσβον. Μένουσι ἐδῶ δι' ὀλίγον καιρὸν καὶ πρὸς ἀλλαγὴν ἀέρος. Τὸ κάλλος ὅλης αὐτῆς τῆς οἰκογενείας μετ' ἐξέπληξε. Καὶ ἐζήτησα τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὴν μητέρα νὰ τῆς παρουσιάσω τὴν Μελπομένην, ἡ ὁποία μετὰ τὴν γνωριμίαν αὐτῆν θὰ ἐβλεπεν ὠραία παιδιὰ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἐγκυμοσύνης τῆς. Καὶ εἰξεύρεις πόσῃ ἐπιρροὴν ἔχει ὅ,τι βλέπει ἡ μέλλουσα μητέρα διὰ τὸ παιδί, τὸ ὁποῖον θὰ γεννηθῆ. Ἴδου τὸ μυστικὸν τῶν ἐπιτελέσεων αὐτῶν καὶ ἰδοὺ πάλιν πῶς αἱ κακαὶ καὶ μοχθηραὶ ἔχουν ἄδικον.

Σωκράτης. ὦ! Ἀσπασία! Διὰ τί νὰ γεννηθῆς εἰς τὸν αἰῶνα αὐτόν, καὶ διὰ τί νὰ ἔχῃς νὰ παλαίης κατὰ τῶσων ἐχθρῶν. Πόσα κλάθῃς ἡμποροῦσες νὰ κἀμῃς εἰς τὰς Ἀθήνας, ἂν ὁ κόσμος δὲν ἦτο μωρὸς καὶ ἂν ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν λογικὴν, ἀντὶ νὰ πιστεῦῃ εἰς τὰς προλήψεις καὶ εἰς τὸ ψεῦδος.

Ἀσπασία. Ἐχεις ἄδικον, φίλε. Εἰς ἄλλον αἰῶνα καλλίτερον αὐτοῦ καὶ ἐγὼ καὶ σύ θὰ εἴμεθα ἀχρηστοί. Ἀκριβῶς τῶρα καὶ οἱ δύο μας ἔχομεν ἓνα μέγαλον καὶ εὐγενῆ προορισμόν. Ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ εἰς τὸ νὰ ἐλευθερώσω τὰς Ἀθηναίας ἀπὸ τὸ σκότος τῆς σκλαβιάς καὶ σύ τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τὰ ἐλαττώματα καὶ τὰς κακίας των. Εἰς τὸν τόπον ποῦ ἐγεννήθησαν τόσον μέγαλα πνεύματα, εἶναι τὸ ἔδαφος γόνιμον διὰ νὰ καλλιεργηθῆ εἰς εὐρεῖαν γοαμῆν τὸ καλὸν καὶ ὠραῖον. Εἶναι τιμὴ μας νὰ ἐργασθῶμεν δι' αὐτὸ καὶ νὰ ἀφῆσωμεν ὀπίσω μας πολὺ φῶς, διὰ νὰ φωτισθῆ ἀπὸ αὐτὸ ἡ ἀνθρωπότης τοῦ μέλλοντος.

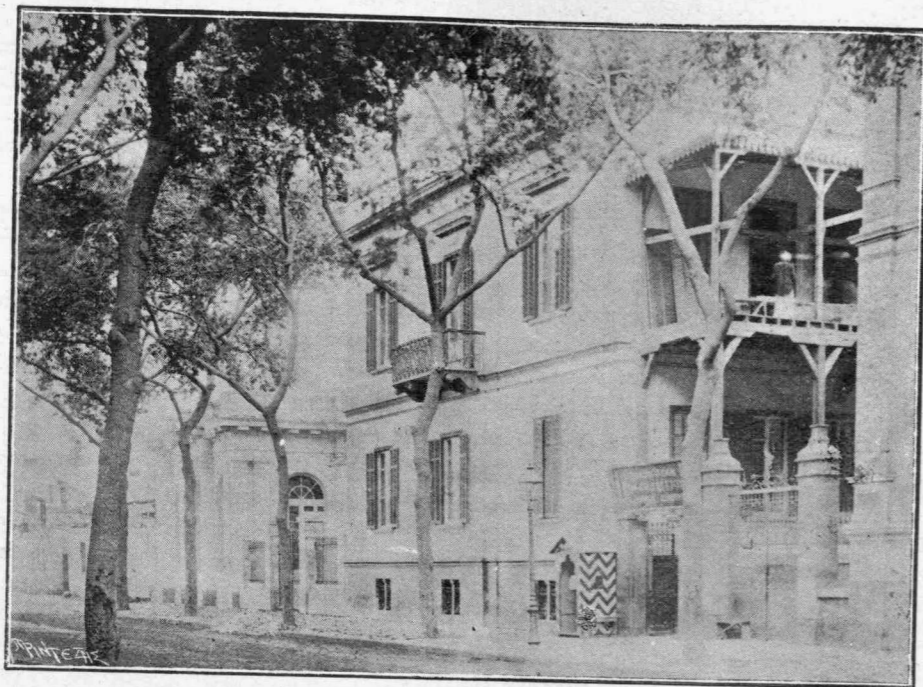
Ναυδικὰ ἢ φιλόδοξος.

Ο ΟΥΓΟΣ ΦΩΣΚΟΛΟΣ ΠΕΡΙ ἘΡΩΤΟΣ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΥΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ἔγεινα Θεός. Αἱ ἰδέαι μου εἶναι ὑψηλότεραι καὶ πλέον τερπναί, ἢ ὄψις μου πλέον εὐθυμος, ἢ καρδιὰ πλέον συμπαθής. Μοῦ φαίνεται ὅτι ὅλα ἐξωραίζονται ὑπὸ τὰ βλέμματά μου· τὸ παρὰ τῶν πουλιῶν καὶ τὸ μουρμούρισμα τῶν ἀνέμων εἰς τὰ κλαδιά μου φαίνονται γλυκύτερα ἀπὸ ἄλλοτε. Τὰ φυτὰ αὐξάνουν καὶ τὰ ἄνθη χρωματίζονται ὠραιότερα κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μου. Δὲν φεύγω πλέον τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅλος

ὁ κόσμος φαίνεται ἰδικός μου. Τὸ πνεῦμα μου εἶναι ὅλον κάλλος καὶ ἁρμονία. Ἐὰν ἔπρεπε νὰ ζωγραφίσω τὴν ὠραιότητα, θὰ ἐπεριφρονοῦσα κάθε ὑποδειγμα φυσικόν, διότι θὰ τὴν εὑρίσκα ὀλόκληρον μέσα εἰς τὴν φαντασίαν μου. ὦ ἀγάπη! Αἱ ὠραῖαι τέχναι εἶναι θυγατέρες σου Ἐσὺ πρώτη ὠδήγησες ἐπὶ τῆς γῆς τὴν ἱερὰν ποίησιν, τὴν μόνην δύναμιν τῶν γενναίων ψυχῶν αἱ ὁποῖαι μᾶς πέμπουν πέραν τῶν γενεῶν καὶ τῶν αἰώνων τὰ θεία ἄσματά των καὶ μετὰ σκέψεις ἐμπνευσμένας ἀπὸ τὸν οὐρανὸν μᾶς παρακινοῦν εἰς ὑψηλὰ ἔργα. Σὺ ὑποκαίεις εἰς τὰ στήθη μας τὸν οἶκτον, τὴν μεγάλην αὐτὴν ἀρετὴν, ἥτις φέρεται εἰς τὰ χεῖλη τῶν δυστυχῶν τὸ μεῖδιμα. Διὰ σοῦ ἀναγεννᾶται πάντοτε ἡ ἡδονή, ἡ γονιμοποιούσα τὸν κόσμον, ἀνευ τῆς ὁποίας τὸ πᾶν θὰ ἦτο χάος καὶ θάνατος. Ἄν ἐσὺ φύγῃς, ἡ γῆ θὰ γίνῃ ἄγονος, τὰ ζῶα ἐχθρὰ μεταξύ των, ὁ ἥλιος ἐστία κακοῦ καὶ ὁ κόσμος φρίκη, πόνος καὶ καταστροφή. Τῶρα ποῦ ἡ ψυχὴ μου ἀκτινοβολεῖ μίαν σου ἀκτίνα, λησμονῶ τὴν δυστυχίαν μου, γελῶ διὰ τὰς ἀπειλὰς τῆς τύχης καὶ ἀδιαφορῶ διὰ τὸ μέλλον. Στέκομαι συχνὰ ἀφηρημένος εἰς τὴν ὄχθην τῆς λίμνης τῶν πέντε πηγῶν. Τὸ πρόσωπον καὶ τὰ μαλλιά μου χαϊδεύει ἡ αὔρα ποῦ δροσιζει τὴν χλόην καὶ ζωντανεῖται τὰ ἄνθη καὶ ρυτιδώνει τὰ ἀκίνητα νερά. Ὅλος ἔκστασις μοῦ φαίνεται σὰν νὰ βλέπω ἐμπρὸς μου τῆς νύμφης γυμνῆς, νὰ χορεύουν στεφανωμένες μετὰ ῥόδα καὶ μαζῆ των φαντάζομαι τὰς μουσας καὶ τὸν ἔρωτα. Καὶ εἰς τὰς ἀκτὰς ποῦ κυλοῦν ἀφρισμένα τὰ κύματα βλέπω νὰ πετοῦν μετὰ τῆς πλάτης σκεπασμένες μετὰ μαλλιά ποῦ ἀκτινοβολοῦν σὰν διαμάντια καὶ μετὰ γαλανὰ ματῆ τῆς νεράιδες χαριτωμένες τῶν πηγῶν βασίλισσες. Φαντασία! φωνάζουν οἱ φιλόσοφοι. Ἀλλὰ μήπως ὅλα εἰς τὴν ζωὴν δὲν εἶναι φανταστικά; εὐτυχισμένοι οἱ παλαιοί, ποῦ ἐπίστευαν ὅτι ἦσαν ἄξιοι τῶν φιλημάτων τῶν ἀθανάτων γυναικῶν τοῦ οὐρανοῦ, ποῦ ἐθυσίαζαν εἰς τὸ κάλλος καὶ εἰς τὰς χάριτας, ἐσύγχεαν τὴν λάμψιν τῆς θεότητος μετὰ τὰς ἀτελείας τοῦ ἀνθρώπου καὶ ποῦ εὑρίσκαν τὸ ὠραῖον καὶ τὸ ἀληθές ἐνωμένα εἰς ἁρμονικὰς θωπέας μετὰ τὰ εἶδωλα τῆς φαντασίας των. Φαντασία! Μὰ χωρὶς αὐτὴν ἐγὼ δὲν θὰ ἠσθανόμην τὴν ζωὴν παρὰ ἀπὸ τὸν πόνον καὶ εἰς τὴν σκληρὰν καὶ ἀνιαρὰν ἀγωνίαν. Καὶ ἂν ἡ καρδιὰ μου δὲν θὰ θελήσῃ πλέον νὰ αἰσθάνῃ, θὰ τὴν ξεριζώσω ἀπὸ τὸ στήθος μου μετὰ αὐτὰ μου τὰ χεῖρα καὶ θὰ τὴν πετάξω μακριὰ ὡς ἄπιστον καὶ ἀχρηστον δούλον.

(Ἀπὸ τὸν Jacobo Ortis τοῦ Οὔγου Φωσκόλου.)

ΑΧΙΛΟΠΟΥΛΕΙΟΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΝ

ΑΠΟ ΤΟ ΤΑΞΕΙΔΙ ΜΟΥ

ΙΒ'.

ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΪΡΟΥ.

ΔΕΝ ΕΙΞΕΥΡΩ διατι ὑπῆρχεν ἀνεκαθεν ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κοινότης τοῦ Καΐρου ἕστε-
ροῦσε πολὺ ὑπὸ ἔποψιν φιλανθρωπικῆς καὶ
πατριωτικῆς δράσεως καὶ προόδου ἐν γένει ἀπὸ
τὴν κοινότητα τῆς Ἀλεξανδρείας.

Ἴσως διότι δὲν εἶχεν ἀναδειχθῆ ἕως πρὸ ὀ-
λίγου ἀκόμη καιροῦ κανένας μακίνας τῆς πα-
τριωτικῆς ἐπιβλητικότητος τοῦ Ἀβέρωφ καὶ
τῆς διοικητικῆς περιωπῆς εἰς τὰ κοινοτικά τοῦ
κ. Ἐμμ Μπενάκη. Ἴσως ἀκόμη διότι ἡ πλου-
τοκρατία τῆς Ἀλεξανδρείας ἔχει βαθυτέρας ρί-
ζας εἰς κάπως ἀπώτερον παρελθόν καὶ δὲν εἶναι
οἱ νεόπλουτοι τῆς χθές, οἱ ὅποιοι ἀκόμη ἀγωνί-
ζονται νὰ θέσουν θεμέλια καὶ δὲν ἔχουν μακρὰν
ἱστορίαν δράσεως καὶ δὲν ἔχουν νὰ ἐπιδείξουν
πλοῦτον κοινοτικόν, συσσωρευθέντα κατὰ διαδο-
χικὴν σειρὰν πολλῶν γενεῶν.

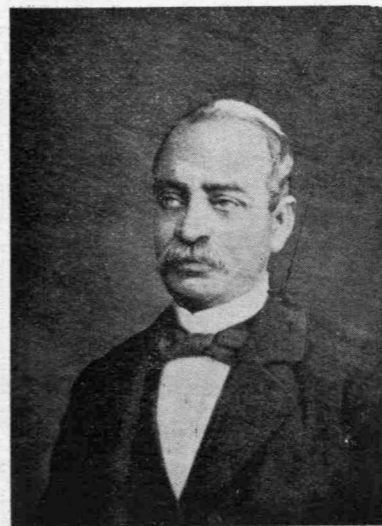
Ὅπως δὴποτε ὅσον ἐπερίμενα ἀπὸ τὸ Καΐρον
ὡς πόλιν, ἀπολαύσεις καὶ συγκινήσεις, αἱ ὅ-
ποια ἦσαν ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀντάξιαι τῆς
προηγθεῖσης φήμης των, τόσον ὡς πρὸς τὴν
προόδον τῆς Ἑλληνικῆς κοινότητος τὰ πράγ-
ματα καὶ αἱ παρατηρήσεις μου διέψευσαν τὰς
προηγθεῖσας διαδόσεις.

Εἰς τὸ Καΐρον δὲν ἐγνώριζα σχεδὸν κανένα

ἀπὸ τοὺς διοικοῦντας τὴν κοινότητα. Δὲν εἶχα
καμμίαν προκατάληψιν οὔτε ὑπὲρ, οὔτε κατὰ
τῶν κυρίων αὐτῶν καὶ μόνον τὸ ὄνομα τοῦ Ἀ-
χιλοπούλου μοῦ ἦτο γνωστόν, ἀπὸ τὸ ὁμώνυμόν
του Παρθεναγωγείου. Τὸν κ. Νέστορα Τσανα-
κλῆν μοῦ εἶχε παραστήσει ἡ φήμη ὡς ἓνα νοη-
μονέστατον καὶ λαμπρὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος
εἶχεν εἰσὸδήμα ἐνὸς περίπου ἑκατομμυρίου ἀπὸ
τὸ ἐμπόριον τῶν καπνῶν, τοῦ ὁποῖου εἶναι ὁ βα-
σιλεὺς, ὅπως ὁ Μπενάκης εἶναι ὁ βασιλεὺς τοῦ
βάμβακος εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Τὸ ὄνομα τοῦ κ. Ρόστοβιτς ἐγνώριζα ἐπίσης
ὅπως γνωρίζουν οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ ὄνομα τοῦ
Βανδερμπίλτ, καὶ ὁ Νούγκοβιτς καὶ διὰ τὸ ξε-
νόχον τοῦ ὀνόματός του καὶ διὰ τὴν οὐδετερό-
τητά του εἰς κάθε ἔργον γενικωτέρου Ἑλληνι-
κοῦ ἐνδιαφέροντος ἦτο δι' ἐμὲ μία μάρκα ἀξίας
χρηματικῆς, χωρὶς καμμίαν ἄλλην σημασίαν.

Διὰ τὰς Ἑλληνίδας τοῦ Καΐρου αἱ γνώσεις
μου ἦσαν ἀκόμη περισσότερον περιορισμένοι
Ἡ κ. Τσανακλῆ ἦτο, κατὰ τὴν φήμην πάν-
τοτε, μία εὐμορφὴ γυναῖκα ἡ ὁποία εἶχε θαυμά-
σια καὶ πολύτιμα κοσμήματα, ἡ κ. Ρόστοβιτς
ἦτο μία γαλλίς, τῆς ὁποίας ἡ ὑγεία κατὰ τὰ
τελευταία ἔτη εἶχε προσβληθεῖ καὶ ἡ κ. Μεῦ-
μαράκη, σύζυγος ἀνθρώπου πλουσίου, διευθύνον-

Ο Χ ΑΧΙΛΟΠΟΥΛΟΣ

τος καὶ ἐταῖρου καταστημάτων τῆς περιωπῆς
τοῦ Bon Marché τῶν Παρισίων.

Κάπως περισσότεραν γνωριμίαν εἶχα μὲ τὴν
κ. Σπετσεροπούλου, Ἑλληνοπούλαν γνωστῆς
πλουσίας οἰκογενείας τῆς Τριπόλεως, ἡ ὁποία
εὐθὺς πού ἀπεκατεστάθη εἰς Καῖρον ἐξήτησε
μόνη της δι' ἐπιστολῆς της νὰ γίνῃ συνδρομή-
τρια τῆς Ἐφημερίδος μου. Αὐτὸ δι' ἐμὲ εἶχεν
ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ ἐχαρακτήριζεν ἐξαιρε-
τικῶς τὴν νέαν κυρίαν, τὴν ὁποίαν δὲν ἱκανο-
ποιούσεν ὁ ὑλικὸς πλοῦτος μόνον, ἀλλ' οὔτε ἡ
γαλλικὴ μυθιστοριογραφία, ἀλλ' ἤθελε νὰ παρ-
ακολουθῆ καὶ τὴν ἰδικὴν μας γυναικίαν πνευ-
ματικὴν κίνησιν.

Φίλη οἰκογενειακὴ μου πρὸ χρόνων ἡ Ἀθη-
ναία κ. Βοῖλα, τοῦ γνωστοῦ εἰς Καῖρον ὀφθαλ-
μιάτρου, δὲν ἤμποροῦσε νὰ συγκαταριθμηθῆ δι'
ἐμὲ μὲ τὰς κυρίας τοῦ Καΐρου, ἀλλ' οὔτε ἐξ
αὐτῆς νὰ σχηματίσω καμμίαν ἰδέαν διὰ τὰς
ἄλλας.

Ἐὰν λοιπὸν τὸ παρόν, πρὶν ἀκόμη γνωρίσω
τὰ πράγματα, ὀλίγον, ἐλάχιστον ἐπαρουσίαζε
γυναικίον ἐνδιαφέρον, τὸ μέλλον, ἡ γυναικία
γενεὰ τῆς αὔριου, ἦτο τὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον μὲ
εἵλκυσε περισσότερον. Καὶ ἐὰν τὴν πρώτην ἡ-
μέραν πού ἔφθασα ἔτρεξα νὰ ἰδῶ τὰς Ἴνυραμί-
δας, καὶ νὰ περιέλθω τὴν πόλιν διὰ νὰ σχημα-
τίσω μίαν ἰδέαν τοῦ παρόντος, ἐν σχέσει πρὸς
τὸ μεγάλο παρελθόν, τὴν δευτέραν ἀμέσως ἐξή-
τησα νὰ ἰδῶ τὸ Ἀχιλοπούλειον Παρθεναγω-
γείου εἰς τὸ ὁποῖον σφυρηλατεῖται καὶ μορφώ-
νεται ἡ γυναικία γενεὰ τῆς αὔριου, διὰ νὰ πει-
σθῶ ἂν τὸ μέλλον θὰ ἦτο καλλίτερον ἀπὸ τὸ
παρόν.

Ἐγγραφα πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότη-
τητος τὴν ἐπιθυμίαν μου αὐτὴν καὶ εὐθὺς μετ'
ὀλίγας ὥρας ἔλαβον ἐπίσημον ἀπάντησιν διὰ
τῆς ὁποίας μοι ἐπροτείνετο ὁ γραμματεὺς τῆς
Κοιότητος καὶ ἱατρός κ. Βαλσαμῆς ὡς συνο-
δὸς εἰς τὴν ἐπισκεψίν μου εἰς τὰ σχολεῖα.

Ἦσαν παραμοναὶ Χριστουγέννων καὶ ὅταν
ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Ἀχιλοπούλειον ἡ διευθύν-
τρια κ. Ξενοδάκη ἐμοίραζεν εἰς τὰς πτωχὰς
μαθητρίδας ὑφάσματα καὶ παπούτσια.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ πρώτη αὐτῆ ἐντύπωσις μὲ
διέθεσεν ἀμέσως καλὰ καὶ ὑπῆρξεν ὡς μία ὥ-
ραία εἰσῆγησις εἰς τὴν ἐργασίαν πού γίνεται
εἰς τὸ σχολεῖον αὐτό. Ἄν ἔξαφνα ἐπεσκεπτό-
μην μίαν τάξιν καὶ ἤκουα διδασκαλίαν ἔστω
θρησκευτικῶν—καὶ ὄχι γραμματικῆς—θὰ ἐμε-
λαγχολούσα. Ἡ θρησκεία διδάσκεται καλὰ
πάντοτε εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ἀρχῆς, τὴν ὁ-
ποίαν ἐξυπηρετεῖ. Ἡ θρησκεία τῆς ἀγάπης
ποτέ δὲν ἐπιδρᾷ καλλίτερα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ
ἀνθρώπου, καὶ ποτέ δὲν προσηλυτίζει καὶ δὲν
ἐξευγενίζει τὸν ἄνθρωπον, ὅσον ὅταν ἐφαρμόζε-
ται εἰς τὴν δυστυχίαν καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς καθη-
μερινῆς του ζωῆς. Διὰ τὰ παιδάκια ἐκεῖνα, διὰ
τὰ ὁποῖα ἐφρόντιζαν διαδοχικῶς ἡ διευθύντρια,
αἱ διδασκάλισσαι, οἱ ἔφοροι, αἱ πλούσιαι μα-
θήτριαι, αἱ ὅλοαι ἔφεραν τὴν συνδρομὴν των
διὰ τὰς πτωχὰς, τὸ σχολεῖον ἐδίδασκε τὴν ἀλ-
ληλεγγύην καὶ τὴν ἀγάπην ἐμπράκτως καὶ ἐ-
μνεῖ εἰς τὸν νόμον τῆς ἀδελφικῆς ἰσότητος τοῦ
Εὐαγγελίου.

Ἡ κ. Ξενοδάκη μὲ ὠδήγησεν ἔπειτα εἰς
τὰς τάξεις. Βεβαίως τὸ σχολεῖον ὡς κτίριον
δὲν ἔχει τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν ὠραίαν
καὶ πολυτελῆ διαίρεσιν τοῦ Ἀβερωφείου τῆς
Ἀλεξανδρείας. Εἶνε μία ἀπλὴ οἰκοδομή, χωρὶς
σκάλες μαρμάρινες μεγάρου καὶ χωρὶς διαδρό-
μους παλατιοῦ ἀρχιτεκτονικῶν μεγάλων γραμ-
μῶν. Ἀλλὰ αἱ τάξεις του εἶναι εὐρύχωροι,
καθαροὶ, ἀερίζονται καλὰ καὶ τὰ θρανία του
τοῦ τελευταίου συστήματος. Τὰ παιδιὰ εἶναι
ἀνετα μέσα εἰς τὰς τάξεις αὐτὰς καὶ τὸ διδά-
σκον προσωπικὸν εἰς ἀρμονίαν μὲ τὸ ὅλον πνεῦμα
τῆς ἀγάπης καὶ τῆς προόδου, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἐμ-
φορεῖται καὶ ἡ διευθύντρια καὶ τὸ διοικοῦν
Συμβούλιον.

Τὸ ὅλον κτίριον διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλας
πλευράς, τὰς ὁποίας ἐνώνει μία αὐτὴ ἀπέραν-
τος. Εἶναι μᾶλλον δύο σπίτια χωριστά. Φαί-
νεται ὅτι ἠγοράσθη τὸ δεύτερον, ἀφότου μὲ τὴν
μεταρρύθμισιν τῆς διδασκαλίας καὶ τὸ νέον scho-
λικὸν καθεστὸς ὁ ἀριθμὸς τῶν Ἑλληνίδων μα-
θητρίων ἐτετραπλασιάσθη εἰς διάστημα μόλις
τριετίας. Τότε αἱ μαθήτριαι ἦσαν ἑκατὸν πε-

ΑΙ ΜΑΘΗΤΡΙΑΙ ΒΙΣ ΤΗΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΝ

νήντα και τώρα είναι εξακόσιαι εβδομήντα. Τα προπαγανδιστικά σχολεία υπέστησαν τραύμα καιρίον από την μεταρρύθμισιν αὐτὴν τοῦ Ἀχιλλοπουλείου, ἡ ὁποία ὀφείλεται εἰς τὴν νέαν διευθύντριαν κ. Ξενοῦδάκη, καὶ εἰς τὴν νοσημοσεσάτην ἐφορείαν τῆς, ἡ ὁποία τὴν ἀφήκε νὰ ἐργασθῆ ἐλευθερά καὶ νὰ κανονίσῃ τὰ τοῦ σχολείου τῆς, ὅπως αὐτὴ ἐνόμιζε.

Καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μέρος τῆς οἰκοδομῆς τὸ ἐπεριήλθαμεν παντοῦ εἰς τὰς τάξεις ἢ διδασκαλία ἐγένετο ὑπὸ πνεῦμα εἰτελῶς πρακτικόν, παντοῦ παιδιὰ καὶ διδασκάλισσαι ἐφαίνοντο ὡς ἀνὰ μεγαλύτεραι με μικροτέρας ἀδελφὰς ὀδηγοῦσαι αἱ μὲν τὰς δὲ ἀπὸ τὸ σκοτὸς εἰς τὸ φῶς. Καὶ ὑπὲρ αὐτὰς ἡ διευθύντρια ὡς ἀνὰ μιὰ μητέρα ὄλων, ἀν καὶ πολὺ νέα, κανονίζουσα τὸν δρόμον καὶ αὐτῶν καὶ ἐκείνων Ἦδη ἔχει κάρταρτίσει τὰ διδασκαλίσσας τῆς εἰς εἰδικὰ, ἀναλόγως τῆς ἐπιδόσεώς των, μαθήματα, εἰς τὸν ὅσον ὡστε ὑπάρχει διδασκάλισσα τῆς ἱστορίας καὶ ἄλλη τῶν μαθηματικῶν καὶ ἄλλη ἄλλου μαθήματος δι' ὅλας τὰς τάξεις.

Κάμνει δηλαδὴ αὐτὴ, ὅτι γίνεται σήμερον παντοῦ ἄλλου καὶ ὅτι ὄφειλε νὰ κάμῃ τὸ διδασκαλεῖον, τὸ ὁποῖον δίδει τὰ διπλώματα. Νὰ εἰδικῆ τὰς ἀξίας ἐκάστου κλάδου, νὰ τὰς καταρτίξῃ δι' ἰδιαιτέρας μελέτης εἰς ἐπιστήμονας εἰδικῶν μαθημάτων, αἱ ὁποῖαι καὶ διότι ἀγαποῦν τὰ μαθήματα αὐτὰ καὶ διότι εἰδικῶς ἀσχολοῦνται κάμνουν τὴν διδασκαλίαν των σοφὴν, τερπνὴν καὶ πολὺ εὐχάριστον.

Καὶ δὲν ἀρκεῖται ἕως ἐδῶ. Μελετᾷ τὸ σύστημα τῆς συνεχίσεως τῆς διδασκαλίας εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μάθημα ὑπὸ τῆς αὐτῆς διδασκάλου ἀπὸ τῆς α' μέχρι τῆς ε' τάξεως. Σύστημα καὶ αὐτό, τὸ ὁποῖον ἡ πείρα ἀπέδειξεν εὐεργετικόν. Διότι ἡ διδασκάλισσα γνωρίζει πλέον τὴν φυσικὴν νοσημοσύνην καὶ ἀντίληψιν τοῦ παιδιοῦ καὶ τὸ παιδί συνειθίζει εἰς τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας καὶ ἔτσι δὲν χάνεται τὸ ἥμισυ ἔτος εἰς μελέτην τοῦ συστήματος καὶ τῆς ἀντιλήψεως καὶ δὲν δημιουργοῦνται τὰ διδακτικὰ χάσματα τὰ ὁποῖα δημιουργεῖ ἢ ἀνὰ κάθε ἐννεαμῆνας ἀλλαγὴ τῶν προσώπων.

Ὅλα αὐτὰ χαρακτηρίζουν τὴν διευθύντριαν τοῦ Ἀχιλλοπουλείου καὶ δίδουν τὸ μέτρον καὶ τῆς ἰσχυρᾶς ἀντιλήψεώς τῆς εἰς τὸ μεταρρυθμιστικὸν ἔργον τῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς πληρεστάτης ἐλευθερίας, τὴν ὁποῖαν χαίρει ἀπὸ τὸ Συμβούλιόν τῆς. τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀνθρώπων νοήμονας καὶ δι' αὐτὸ δὲν δεσμεύεται οὔτε ἀπὸ προλήψεως, οὔτε ἀπὸ τύπους παλαιούς, οἱ ὁποῖοι φέρουν πάντοτε πρὸς τὰ ὀπίσω.

Παρὰ τὰ δύο κτίρια καὶ εἰς τὸ βάθος τῆς αὐλῆς ἰδρύεται περικαλλὲς καὶ εἰς ὄρατον Ἑλληνικὸν ρυθμὸν, τὸ γυμναστήριον τῶν μαθητριῶν. Ὁ κ. Ἀθανασάκης, ἓνας ἄνθρωπος ἀπὸ ἐκείνων ποῦ σκορπίζουν γύρω των φῶς καὶ πρόοδον εἶναι ὁ χορηγὸς τῆς ἰδρύσεως τοῦ γυμναστηρίου. Μέσα ἐκεῖ θὰ ἀσκῶνται τὰ σώματα καὶ θὰ καταπολεμῆται ἡ χάνωσις τῆς γυναικὸς τῶν θερμῶν αὐτῶν κλιμάτων, καὶ αἱ Ἑλληνί-

δες τῆς αὐρίου θὰ διαπλασθῶν εὐσταλεῖς, ζωηραὶ καὶ ὄραται, ὅπως ἦσαν αἱ γυναῖκες τῆς καλῆς Ἑλληνικῆς ἐποχῆς, αἱ ὁποῖαι ἐδῶ με μίαν ὄραϊαν βασίλισσαν ἐπὶ κεφαλῆς τόσα πολλὰ καὶ γενναῖα ἐσκόρπισαν τὰ δῶρα τοῦ πολιτισμοῦ.

Κ. Παροῦν

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΑΙ ΔΥΟ ΑΜΥΓΔΑΛΙΑΙ

ΚΑΛΙΤΕΡΑ ἀπὸ ὅλας τὰς φίλας μου εἶναι ἡ Ἑλένη. Καὶ τὸ ἀξίζει ἔχει καρδιὰ χρυσή, ὅπως εἶναι χρυσᾶ καὶ τὰ μαλλιά τῆς. Μόνον ἐν παράπονον ἔχω ἐναντίον τῆς δὲν με ἀγαπᾷ ὅσον τὴν ἀγαπᾷ ἐγώ. Ἐχει ἄλλην φίλην, τὴν ὁποῖαν προτιμᾷ καὶ ἀπὸ μένα: τὴν ἐξοχήν. Ἄμα τῆς τύχῃ εὐκαιρία νὰ ἰπάγῃ εἰς τὸ κτήμα τοῦ θείου τῆς, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ εἰς τὸ Μαρούσι, με ἀφήνει εἰς τὰ κρῦα τοῦ λουτροῦ καὶ πηγαίνει νὰ περάσῃ καμμίαν ἢ δύο ἐβδομάδας μακρὰν τοῦ κόσμου, μέσα εἰς τὰ μπελῖα, εἰς τῆς ἐλαιῖς καὶ εἰς τὰ χωριάτοσπιτα τῶν Μαρουσιωτῶν. Τί εὐχαρίστησιν εὐρίσκει ἐκεῖ δὲν ἠμπορῶ νὰ καταλάβω· νὰ εἰπῆτε πῶς εἶναι ρομαντικὴ φύσις; Κάθε ἄλλο γελᾷ εἰκόσιν ὥρας τὸ ἡμερονύκτιον καὶ δὲν ρεμβάζει παρὰ μόνον, ὅταν εἶναι νυσταγμένη. Καὶ ὅμως τρελλαίνεται διὰ τὴν ἐξοχήν Ἰδοῦ, τώρα πάλιν ἔχει μίαν ἐβδομάδα εἰς τὸ Μαρούσι καὶ ἀκόμη οὔτε μου γράφει πότε θὰ γυρίσῃ. Καὶ τώρα τέλος πάντων τὸ ἐννοῶ, εἶναι ἀκόμη καλοσύνη, ἀρχὴ φθινοπώρου· ἀλλὰ τὸν περασμένον φεβρουάριον, μέσα εἰς τὸ κρῦν, ἀκούτε σεῖς νὰ σηκωθῆ νὰ πάῃ ἔς τὸ Μαρούσι!

Καὶ ὅμως ἐπῆγε τὸ παλιοκόριτσο!

Ἐνῶ μάλιστα εἶχαμε συμφωνίαν νὰ πᾶμε μαζὺ ἔς τὰ ἐμπορικὰ ἐκεῖνο τὸ πρῶν καὶ ὅτι εἶχα ἀρχίσῃ νὰ κτενίζωμαι, ἀνοίγει ἔξαφνα ἡ θύρα τῆς καμαρᾶς μου ἔξαφνα καὶ νὰ σου ἡ Ἑλένη. Χωρὶς νὰ μοῦ πῆ τίποτε μ' ἀγκαλιάζει καὶ με φιλεῖ. Ἐγὼ ποῦ τὴν ἔξερῶ πῶς εἶναι Ἰούδας εἰς τὰ φιλιὰ, εὐθὺς ἐκατάλαβα ὅτι κατὶ προδοσίαν μοῦ ἐτοιμάζει καὶ δὲν ἐγελᾶσθηκα.

— Καυμένη Ἀγλαΐα, μοῦ λέγει με ὑποκρισίαν, με συγχωρεῖς ποῦ θὰ σὲ γελᾶσω, δὲν ἠμπορῶ νὰρθῶ εἰς τὰ ἐμπορικὰ· θὰ πάγω ἔς τοῦ θείου μου, ἔς τὸ Μαρούσι, νὰ τοῦ κάμω ὀλίγας ἡμέρας συντροφιά.

Ἐτσι μοῦ ἦλθε νὰ τῆς δέσω τῆς πλεξίδες

μου ἔς τὸν λαιμὸν νὰ τὴν πνίξω· μὴ ἔλα ποῦ τὴν λυπούμουν πάλι...

— Ἄ μπά, καλέ δὲν πειράζει τίποτε· καλὴν διασκέδασιν καὶ ἀντάμωσιν! τῆς εἶπα ὀλίγον ψυχρά.

— Θὰ σοῦ γράφω κάποτε ἀπὸ ἐκεῖ.

— Ἄ, νὰ σοῦ πῶ· ἂν ἔχῃς τίποτε ποῦ ἀξίζει, γράφε μου, εἰ δέ, ἂν πρόκηται νὰ μοῦ στέλλῃς ἓνα φάκελλον γεμάτον φιλιὰ καὶ χαιρετίσματα, σοῦ τὰ χαρίζω.

— Κακὴ ποῦ εἶσαι, μ' ἀποκρίθηκε ξεκαρδισμένη ἀπὸ τὰ γέλια· ἔλα, μὴ θυμῶνῃς δὰ ποῦ θὰ φύγω ὀλίγαις ἡμέραις, καλλίτερα νὰ μ' ἐπιθυμήσῃς. Φίλησέ με γρήγορα νὰ πηγαίνω, γιὰτὶ με προσμένει ἡ δασκάλισσά μου ἔς τὰ μᾶξι καὶ ἔξυρεις τί παράξενον εἶναι.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἔρχεται ἓνα πρῶν ὁ περιβολάρης τοῦ θείου τῆς, καλοαναθρεμμένος Μαρουσιώτης καὶ μοῦ φέρει ἀπὸ τὴν Ἑλένην ἓνα φάκελλον μεγάλον μεγάλον, σὰν νὰ ἦτον ἀπὸ κανὲν ὑπουργεῖον. Τὸν ἀνοίγω καὶ εὐρίσκω μέσα δύο ἀνθισμένα κλωνάρια μυγδαλιάς δεμένα μαζὴ με μὴ κόκκινη κορδέλλα καὶ ἓνα γράμμα ἀπεραντοῦ, σωστόν κύριον ἄρθρον ἐφημερίδος. Τὸ ἐγύρισα ἀπ' ἐδῶ, τὸ ἐγύρισα ἀπ' ἐκεῖ πρὶν ἀρχίσω νὰ τὸ διαβάσω καὶ ἐπροσπαθοῦσα νὰ μαντεύσω τί ἠμποροῦσε νὰ γράφῃ ἡ Ἑλένη ἀπὸ τὸ Μαρούσι εἰς ὀκτῶ ὀλόκληρα φύλλα χαρτί. Τοῦ κάκου, τοῦ κάκου! Οὔτε ἐμάντευσα, καὶ οὔτε ἦτο δυνατόν νὰ μαντεύσω τὸ τὸσφ ἀπροσδόκητον περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης.

« Ἀ γ λ α ῖ α μου !

» Τὰ ἀνθη τῆς ἀμυγδαλιάς, τὰ ὁποῖα θὰ εὖρης ἐντος τῆς ἐπιστολῆς, φύλαξέ τα, διότι εἶναι ἱερά, καὶ ὡς τοιαῦτα τὰ στέλλω εἰς σέ, ἀγαπητῆ μου, συνωδευόμενα με τὴν συγκινητικὴν ἱστορίαν των. Καθὼς ἠξέυρεις, καθ' ἐσπεραν πηγαίνομεν με τὴν δασκάλισσάν μου εἰς μακρυνούς περιπάτους πρὸς τὰ διάφορα μέρη τοῦ χωρίου. Τὸν χθεσινὸν μας περίπατον ἐκάμαμεν εἰς τὸν δρόμον τὸν πρὸς τὰς Ἀθήνας. Ἡ Γερμανίς μου, ἡ ὁποία θέλει ὅλα νὰ τὰ ἰδῇ καὶ ὅλα νὰ τὰ μάθῃ, ἄμα ἐφθάσαμεν ἐμπρὸς εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ νεκροταφείου μοῦ ἐπρότεινε νὰ εἰσέλθωμεν. Ἐγὼ, καθὼς ἠξέυρεις, δὲν ἀγαπᾷ πολὺ τὰς νεκρικὰς αὐτὰς ἐπισκέψεις καὶ ἀνατριχιάζω, ὅταν περιπατῶ μέσα εἰς σταυρούς καὶ κυπαρίσσια· ἀλλ' ἀφοῦ ἠθελεν ἐκείνη, δὲν εἶπα ὄχι. Μὴν προσμένης νὰ σοῦ περιγράψω τὸ νεκροταφεῖον τῶν Μαρουσιωτῶν· εἶναι ὅπως ὅλα τὰ νεκροταφεία μας, μόνον πτωχότερον καὶ μᾶλλον ἀμελημένον. Ἐκεῖνο ὅμως, τὸ ὁποῖον μ' ἐξέπληξεν ἄμα ἐμβήκα, ἦσαν δύο

ἀμυγδαλιαὶς φυτευμέναις κοντὰ κοντὰ ἐπάνω εἰς ἓνα τάφον. Καθὼς ἦσαν κάτασπραις, μὲ τᾶνθη τους, ἔτσι χαροπαῖς, ἐφαίνοντο τόσον παράταιραις κοντὰ εἰς τὰ πένθιμα πεύκα καὶ εἰς τὰ κυπαρίσσια, ὥστε ἠθέλησα νὰ ἰδῶ τίνος ἦτον ὁ τάφος αὐτός, ὁ τόσον εὐμορφα στολισμένος. Δυστυχῶς ὁ ξύλινος σταυρός, ὁ ὁποῖος ἦτον ἐμπεπηγμένος εἰς τὸ μεταξὺ τῶν δύο δένδρων, εἶχε φθαρῆ καὶ ἡ ἐπιγραφή ἦτο τόσον σβισμένη, ὥστε μάτην προσεπάθησα νὰ τὴν ἀναγνώσω· ἀλλ' ὅταν ἐπῆγα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ν' ἀνάψω ἓνα κερί καὶ εἶδα καθισμένην εἰς τὸ κατώφλιον τὴν γραῖαν κανδηλανάπτριαν, τὴν ἠρώτησα :

» — Δὲν μοῦ λές, κυρά, σὲ παρακαλῶ, τίνος εἶναι τὸ μνήμα μὲ τῆς δύο ἀμυγδαλιαῖς ;

» — Ἄχ, κόρη μου, ἀπεκρίθη θλιβερῶς κινουσα τὴν κεφαλὴν ἢ γραῖα, ἐκεῖ δὲ εἶναι θαμμένα δύο ἀδελφία, δύο κοριτσάκια.

» — Καὶ ποῖος ἐφύτευε ταῖς δύο ἀμυγδαλιαῖς ; Βεβαίως ἢ κακότυχη ἢ μητέρα τους.

» — Ὅχι, κόρη μου, ἡ μητέρα εἶχε πεθάνῃ πρὶν ἀπ' τὰ παιδιά της—καλλίτερα, δὲν ἐποτίσθηκε τὸ φαρμάκι τους.... Ἡ ἀμυγδαλιαῖς ποῦ βλέπεις ἐφύτρωσαν μόναι τους, κανεὶς δὲν τῆς ἐφύτευε. Καὶ φύτρωσαν μ' ἓνα παράξενον τρόπο.

» Ἐννοεῖς ὅτι ἡ συγκίνησίς μου καὶ ἡ περιέργειά μου συγχρόνως εἶχον κορυφωθῆ. Ἄφησα τὴν διδασκάλισάν μου νὰ συλλαβίσῃ τὰς ἐπιγραφὰς τῶν διαφόρων τάφων καὶ καθήσασα πλησίον τῆς γραῖας παρεκάλεσα αὐτὴν νὰ μοῦ εἰπῆ τὰ περὶ τοῦ τάφου ἐκείνου τῶν δύο ἀδελφῶν.

» — Νὰ σοῦ τὰ εἰπῶ λοιπὸν ἀπ' τὴν ἀρχή ; μὲ ἠρώτησε.

» — Βεβαία ἀπ' τὴν ἀρχή, τῆς ἀπεκρίθη.

» — Ἐδῶ καὶ ὀχτῶ χρόνια ἦρθε καὶ κἀθήσε ἔς τὸ χωριὸν μας ἓνας χτίστης· τὸν ἔλεγαν μάστρο Δημήτρη. Ἦταν καλὸς καὶ τίμιος ἄνθρωπος καὶ ἀξιος ἔς τὴν δουλειά του. Μόνον ἡ τύχη τὸν κατάρτεξε. Παντρεύτηκε καὶ πῆρε μιὰ ἔμμορφη καὶ ἀξία κοπέλλα, μὰ ἔλα ποῦ ἀπάνω ἔς τὴν πρώτη γέννα ἔκανε δύο κορίτσια δίδυμα· κακογέννησε, ἀρρώστησε καὶ πέθανε. Ὁ καῦμένος ὁ μάστρο-Δημήτρη στοχάσασα μὲ τί κόπο τὰνᾶθρεψε τὰ δύο μικρὰ καὶ μὲ τί ἔξοδα. Μονάχα γιὰ νὰ φάῃ λίγο ξερὸ ψωμί κρατοῦσε ἀπ' τὸ μεροκάματό του, καὶ τᾶλλα τᾶδινε ὅλα ἔς ταῖς βυζάστραις ποῦ εἶχε δομένα τὰ δύο κοριτσάκια. Ὅταν ἦρθε καὶ κἀθήσε ἔς τὸ χωριὸν μας, εἶχε πέντε χρόνια χηρεμένος. Τὰ δύο μικρὰ ἦταν σὰν ἀγγελουδία ἄσπρα, ἄσπρα ροδομάγουλα καὶ ξανθόμαλλα καὶ μοιάζανε σὰν δύο λουλούδια τῆς ἠμυγδαλιάς· τὸ ἓνα τῶλεγον

Ἄνθουλα καὶ τᾶλλο Ἀγλαῖτσα. Ὁ μάστρο-Δημήτρη τᾶχε πάντα κοντὰ του ἔς τὸ σπίτι τὰ φρόντιζε καλλίτερ' ἀπὸ μάννα, κ' ἅμα πῆγαινε ἔς τὴν δουλειά τᾶπερνε μαζί του. Πῶς τᾶγαποῦσε ἓνας Θεὸς τὸ ἔξερει. Καὶ προξενιαῖς τοῦ κάναν ἀπὸ καλάϊς μεριαῖς. μ' αὐτὸς τὸ εἶπε μιὰ γιὰ πάντα :—Μητριὰ δὲν βάνω ἔς τὸ κεφάλι τῶν παιδιῶν μου ! Νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθεια οἱ χωριανοὶ πολὺ τὸν βοηθοῦσαν· δὲν τοῦλειψε μέρα ἢ δουλειά. Τὸν θυμᾶμαι ἀκόμζ τὸν μακαρίτη ..

» — Τί ! ἀπέθαιε κ' αὐτός ; ἠρώτησα ἀνασκιρτήσασα.

» — Ναί· ἓνα χρόνο ὕστερ' ἀπ' τὰ παιδιά του...—Τὸν θυμᾶμαι ἀκόμα πόσαις φοραῖς ἀπάνω ἔς τὴν δουλειά του ἄφινε μιὰ στιγμὴ τῆς πέτρας καὶ τὰ σύνεργα καὶ κατέβαινε ἀπ' τὴν σκαλωσιά νὰ ἰδῆ τὰ δύο κοριτσάκια ποῦ ἔπαιζαν ἔς τὸ δρόμο· τᾶγγάλιαζε, τὰ φιλοῦσε, κ' ἔτρεχε πάλι ἔς τὴν δουλειά, γιὰτὶ δὲν ἠθελε νὰ κλέφτῃ ἐκείνου ποῦ τὸν πλήρωνε. Καὶ τὸ μεσημέρι σὰν σχολνοῦσε ἰλιγάκι γιὰ νὰ φάῃ, ἦταν μιὰ χαρὰ νὰ τὸν βλέπῃς καθισμένο ἔς ἓναν ἴσκιο ἀπὸ κάτου μὲ τὸ ἓνα του ἀγγελουδί ἔς τὸ ἓνα γόνατο καὶ τὸ ἄλλο ἔς τᾶλλο, νὰ τοὺς κόβῃ κομματάκια τὸ ψωμί, νὰ τὰ ταῖζῃ, σὰν τὸ χελιδόνι ποῦ ταῖζει τὰ μικρούλια του, καὶ ὕστερα νὰ τὰ βάζῃ ἀγκαλιασμένα νὰ κοιμηθοῦν.

» — Ἡ γραῖα διέκοψε τὴν διήγησίν εἰς ἄκρον συγκεκινημένη καὶ ἐγώ, ἡ ἀναίσθητος, ἢ κακὴ ἐγώ, ὡς μὲ λέγεις, εἶχον πλήρεις δακρύων τοὺς ὀφθαλμούς.

» — Νὰ μὴ σοῦ τὰ πολυλογῶ κόρη μου, γιὰτὶ βράδυνασε κ' ὅλα, ἐπανελάβε μετὰ μικρὸν ἢ γραῖα γοργότερον, ἤμασταν ἐπάνω ἔς τὰ πρωτοβρόχια. Ἐβρεχε κ' ἔβρεχ' ἐκεῖνο τὸ χρόνο ποῦ μαλάκωσαν κ' ἡ πέτρας ἀπ' τὸ νερό. Ὁ μαστρο-Δημήτρη δούλευε ἔς ἓνα σπίτι κοντὰ νὰ βάλῃ σκεπὴ πλειά. Μὰ σὰν τὸν ἐμπλέξαν ἢ βροχαῖς, παράτησε τὴν δουλειά ἔς τὴν μέση δύο, τρεῖς ἡμέραις. Σὰν ἔπαψαν ἢ βροχαῖς, τρίτη μέρα ἦτανε—μαύρη καὶ ἄμοιρη μέρα !—ὁ χτίστης γύρισε πάλι ἔς τὴν δουλειά. Ἦτανε κοντὰ μεσημέρι· αὐτὸς ἀπάνω ἔχτιζε, τὰ δύο κοριτσάκια ἔπαιζαν καθισμένα πίσω ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά τοῦ σπιτιοῦ. Ἐξαφνα ἀκούσθηκε ἓνας βρόντος ποῦ σείσθηκε ὅλο τὸ χωριό. Ὁ ἓνας τοῖχος τοῦ σπιτιοῦ εἶχε φουσκῶσιν ἀπὸ τὴν βροχὴ καὶ γκρεμίσθηκε σύσσωμος μὲ μιᾶς. Οἱ μαστόροι δούλευαν γιὰ καλὴ τους τύχη ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά· κανένας δὲν ἔπαθε τίποτε. Μόνον τὰ ἄμοιρα τὰ παιδιά εὔρεθησαν ἐκεῖ ἀπὸ κάτου καὶ κατεπλακώθησαν ἀπὸ

τῆς πέτρας. Ὅλο τὸ χωριὸν ἐσυνάχθηκε ἐκεῖ κατατρομαγμένο, γέροι, νέοι, ἄνδρες, γυναῖκες, ὅλοι ἐκλαιγαν. Ὁ δυστυχισμένος μαστρο-Δημήτρη σὰν τρελλός, μὲ τὰ ρούχα σχισμένα, μὲ ματωμένα χέρια, εἶχε ριχθῆ ἀπάνω ἔς τῆς πέτρας, ποῦ τοῦ εἶχαν σκοτώσῃ τὰ ἀγαπημένα του, καὶ πολεμοῦσε νὰ τὰ ξεσκεπάσῃ, ἐλπίζοντας πῶς ἔμπορεῖ νὰ ζοῦν ἀκόμα !... Μὰ ὅταν μὲ τὴ βοήθεια ὀλοῶν ἐσηκώθησαν ἢ πέτραις καὶ ἐφάνηκαν τὰ δύο ἄτυχα ἀγκαλιασμένα ἔτσι μὲ τὰ κεφαλάκια τους κοντὰ καὶ τὰ χελιάκια τους σμιγμένα, σὰν νὰ φιλιούνταν τὴν ὕστερή τους ὥρα, ποῦ φτερουγίαζε ἢ ψυχὴ τους, τότε ἔπεσε ἀπάνω τους, σωριάστηκε σὰν ἄλλος τοῖχος. λιγοθυμισμένος ὁ δύστυχος πάτερας τους. Τέσσαρες ἄνθρωποι τὸν ἐσήκωσαν καὶ τὸν ἐπῆγαν εἰς τὸ σπίτι, καὶ τὰ δύο ἀγγελάκια τᾶφερε ὅλο τὸ χωριὸν κλαίγοντας καὶ τᾶθαψε μαζί κοντὰ, ἀγκαλιασμένα ὅπως ἦτον, ἐκεῖ ἔς τῆς ἀμυγδαλιαῖς ποῦ βλέπεις. Ὁ μαστρο-Δημήτρη ἀφανισμένος, σβυσμένος ἀπ' τὴ λύπη, ἔφυγε ἔς ἑλίγαις ἡμέραις ἀπ' τὸ χωριό. Ἐπούλησε τὰ σύνεργά του κ' ἔκαμεν ὄρκο νὰ μὴν ξαναπαύσῃ πλειά τὴν καταραμένη τέχνη ποῦ τοῦ σκότωσε τὰ παιδιά· ἔγεινε περιβολάρης ἔς τὴν Κολοκυθοῦ. Τὰ χεῖλη του δὲν γέλασαν ὡς τὴν ἡμέρα ποῦ πέθανε, ἓνα χρόνο ὕστερ' ἀπ' τὰ παιδιά του.

» — Καὶ ἡ ἀμυγδαλιαῖς ; ἠρώτησα.

» — Ὅταν θάψαμε τὰ παιδιά δὲν ἦταν οὔτε ἀμυγδαλιαῖς, οὔτε τίποτα. Ὑστερ' ἀπὸ ἓνα δύο χρόνια βγήκαν ἔξαφνα δύο βλαστάρια, καὶ σιγά σιγά γενήκαν δένδρα ἴσα μ' ἐκεῖ πάνω. Κανένας δὲν ἔμποροῦσε νὰ καταλάβῃ πῶς ἐγένηκε τὸ θαῦμα αὐτό, μονάχα ἐγὼ ἤξερα τὸ μυστικόν. Τὴν ἴδια ἐκείνη μέρα ποῦ ἐγκρεμίσθηκε ὁ καταραμένος ὁ τοῖχος, ἦρθαν τὰ ἄμοιρα τὰ κοριτσάκια ἔμπροστὰ ἔς τὴν πόρτα μου, γιὰτὶ καθόμουν ἐκεῖ δὲ δίπλα. Εἶχα κἀτι μεγάλα ἀμύγδαλα καὶ τὰ τσάκιζα· σὰν ἦρθαν ἐκεῖ τὰ μικρούλια καὶ μ' ἐκύτταζαν μ' ὀλοστρόγγυλα μάτια, τὰ φώναζα καὶ τὰ φίλεψα ἀπὸ ἓνα, κ' ἐκεῖνα τᾶκρυψαν μέσ' ἔς τὰ στηθάκια τους. Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ δὲν ζοῦσαν πλειά τὰ μαυρόμοιρα. Τᾶθαψαν καὶ θάφτηκαν μαζί καὶ τὰ μύγδαλα· καὶ σὰν πέρασε καιρὸς ἐφύτρωσαν μέσα ἔς τὴν γῆ καὶ βγήκαν ἢ δύο ἀμυγδαλίτσαις.

Εἶχα φέρῃ τὸ μαντίλι εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ἔκλαια πρὸς μεγάλην ἐκπληξίν τῆς Γερμανίδος μου, ἣτις πρώτην φορὰν εἶδε νὰ μοῦ συμβαίνει τοῦτο. Μὲ ἠρώτησε τὴν αἰτίαν καὶ τῆς ἀπεκρίθη ὅτι θὰ τῆς εἰπῶ ὅταν ἐπιστρέψωμιν εἰς τοῦ θείου μου, διότι ἡ ὥρα ἦτο πολὺ περασμένη. Ἀλλὰ πρὶν ἀναχωρήσωμιν, ἔκοψα

ἓνα κλάδον πλήρη ἀνθέων ἀπὸ τὴν μίαν ἀμυγδαλίαν καὶ ἓνα ἀπὸ τὴν ἄλλην εἰς ἀνάμνησιν, καὶ ἠὺχαρίστησα τὴν καλὴν γραῖαν διὰ τὴν ἰστορίαν τῆς.

» — Δὲν θὰ σοῦ τὴν ἔλεγα, κόρη μου, ἂν ἤξευρα πῶς θὰ σὲ κάμω νὰ κλάψῃς, μοῦ εἶπε φιλοστόργως.

» — Δὲν πειράζει, τῆς ἀπεκρίθη, εἶναι μερικὰ δάκρυα, τὰ ὁποῖα δὲν μᾶς κάμνουν καθόλου κακὰ.

» Καὶ πράγματι ἐνῶ ἐπεστρέφαμεν μὲ ταχύτατον βῆμα — διότι εἶχομεν ἀργήσῃ πολὺ καὶ ὑπέθετον τὴν ἀνησυχίαν τοῦ θείου καὶ τῆς θείας μου — ἢ θλιβερὰ ἰστορία τῶν δύο ἀδελφῶν ἀνησχόλει ἀδιαλείπτως τὸν νοῦν μου, ἢ δ' ἔξ αὐτῆς ζωηρὰ ἐντύπωσις, καίτοι οὐχὶ εὐχάριστος, μοῖ ἦτο τόσῳ προσφιλῆς, ὥστε δὲν ἀπέτεινα οὐδὲ λέξιν πρὸς τὴν σύντροφόν μου, ἣτις πάλιν μετὰ γερμανικοῦ φλέγματος ἐσέβετο τὴν σιωπὴν μου. Καὶ μόνον ἀνύφου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὰ δίδυμα ἄνθη τῶν ἀμυγδαλῶν καὶ ἀνέπνεον τὸ γλυκὺ ἄρωμα αὐτῶν, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἐγκλείον τρία ἄγια πράγματα : ἀγάπην, ἀθωότητα καὶ δυστυχίαν.

» Ὅταν ἐφθάσαμεν εἰς τοῦ θείου, εἶχον ἀνάψῃ τὰ φῶτα, καὶ ἦσαν ἤδη ἄνω κάτω διὰ τὴν ἀργοπορίαν μας· ἀλλ' ὅταν διηγῆθην εἰς αὐτοὺς τὴν συγκινητικὴν ἰστορίαν τῶν ἀμυγδαλῶν, μ' ἐσυγχώρησαν καὶ μ' ἐφίλησαν δακρυσμένοι καὶ οἱ δύο, ὁ θεῖος μου καὶ ἡ θεία μου. Μόνον ἢ Frau Ἐμμα μὲ ἤκουσε ψυχρὰ, ψυχρὰ, καὶ ἐν ἐπιλόγῳ ἠρκέσθη νὰ μ' ἐρωτήσῃ ἂν ἀμύγδαλον εἶναι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον γερμανικὰ λέγεται Mandel Πάντοτε εἶχα τὴν ιδέαν ὅτι εἶναι ἀναίσθητη γυναῖκα· ἀλλ' ὄχι τόσον, Θεέ μου !...

» Ἀπὸ τὰ ἄνθη αὐτά, τὰ ἄγια καὶ ἱερά σύμβολα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, στέλλω πρὸς σὲ ἀγαπητῆ μου φίλη. Τὸ ἐν ἀπὸ τὰ ἄτυχῃ ἐκεῖνα πλάσματα, μάλιστα, ἔφερε τὸ ὄνομά σου, Ἀγλαῖα.... Φύλαξέ τα ὅπως τὰ στέλλω δεμένα σφικτὰ, σφικτὰ, καὶ κάμε μου εἰς αὐτὰ ὄρκον, ὅτι ἔτσι σφικτὰ θὰ εἶναι πάντοτε δεμένα καὶ αἱ καρδίαι μας.

Θὰ ἔλθω μεθαύριον

Σ ἐ φ ι λ ῶ

Ἐλένη

Ὅσακις ἀναγιώσκω αὐτὸ τὸ γράμμα τῆς σπαράζεται ἢ καρδία μου. Καὶ ὅμως—τί παρᾶξενον !— τὸ ἀναγιώσκω ἴσια ἴσια ὅσακις θέλω νὰ πείσω τὸν ἑαυτὸν μου ὅτι, ἂν ἢ Ἐλένη μὲ ἀφίνη κάποτε μόνην καὶ τρέχῃ εἰς τὴν ἐξοχήν, δὲν θὰ εἰπῆ δι' αὐτὸ οὔτε ὅτι δὲν μὲ ἀγαπᾷ, οὔτε ὅτι δὲν εἶναι καλὴ καὶ χαριτωμένη κόρη.

(Ἀπὸ τὰ διηγήματα τοῦ κ. Γ. Δροσίνῃ)

ΑΙ ΔΥΟ ΒΟΥΛΑΙ

ΒΝΟΣΩ ΛΙ ΑΓΓΑΙΔΕΣ θὰ ἐπιμένουν εἰς τὴν ἀπόκτησιν τοῦ δικαιώματος νὰ παρακάθηνται εἰς τὴν ἰδίαν Βουλὴν μὲ τοὺς ἄνδρας, θὰ εὐρίσκουν πάντοτε σοβαρὰν ἀντιπολιτεύσειν ἐκ μέρους των. Διότι ἐπὶ τέλους ζητοῦν νὰ ἐκτοπίσουν ἀπὸ τὴν Βουλὴν ὀρισμένον ἀριθμὸν ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων τὰς θέσεις διεκδικοῦν. Ὁ σκοπὸς ἐν τούτοις τῶν γυναικῶν δὲν εἶναι ὁ συναγωνισμὸς τοῦ βουλευτικοῦ ἀξιώματος μὲ τὸν ἄνδρα, ἢ ἡ ἐπέμβασις των εἰς τὰ ζητήματα, τὰ ὁποῖα τὸν ἐνδιαφέρουν προσωπικῶς.

Αἱ γυναῖκες αἱ ὁποῖαι διεκδικοῦν πολιτικὴν ψήφον ἀγωνίζονται ἀποκλειστικῶς διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως τοῦ φύλου των, χωρὶς καμμίαν ἄλλην φιλοδοξίαν παρὰ τὴν τροποποίησιν τοῦ νομοθετικοῦ καθεστώτος, σύμφωνα μὲ τὰς σημερινὰς ἀνάγκας, εἴτε τῆς ἐργαζομένης γυναικὸς εἴτε τῆς μητρὸς ἢ τῆς ἀγάμου καὶ τῆς χήρας καὶ τῆς ἐργάτιδος.

Ὅ,τι λοιπὸν χρειάζεται σήμερον καὶ δὲν θὰ ἐπολεμείτο τόσον λυσιπῶδῶς ἀπὸ τὴν αὐστηροτέραν κατηγορίαν τῶν ἀνδρῶν εἶναι μία Βουλὴ ἀποκλειστικῶς γυναικεία, ἐκλεγομένη ἀπὸ γυναῖκας, μὲ βουλευτὰς γυναῖκας. Εἰς τὴν Βουλὴν αὐτὴν θὰ παρεπέμπετο πᾶν ζήτημα ἀναφερόμενον εἰς τὸ γυναικεῖον φῦλον, ἐκεῖ θὰ ἐσυζητοῦντο τὰ σχετικὰ νομοσχέδια, τὰ ὁποῖα κατόπι θὰ ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν ἐγκρισιν τῆς Γερουσίας καὶ τὰ ὁποῖα θὰ ἐπεκυροῦντο ἢ θὰ ἀπερρίπτοντο παρ' αὐτῆς.

Ἐὰν μάλιστα οἱ ἄνδρες εἰς τὴν σχετικὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν των ὑπέβαλαν νομοσχέδια θίγοντα τὴν γυναῖκα, εἴτε ὡς μέλος τῆς οἰκογενείας, εἴτε ὡς ἐργάτιδα ἢ ἔμπορον, τὰ νομοσχέδια αὐτὰ πρὶν ἢ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν Γερουσίαν νὰ ὑπεβάλλοντο εἰς τὴν Γυναικείαν Βουλὴν, ὅπως καὶ τὰ ἀνάλογα τῶν γυναικῶν εἰς τὴν ἀνδρικήν.

Διότι ἡ συνεργασία τῶν γυναικῶν εἰς Βουλὴν ἀνδρικήν, εἰς τὴν ὁποῖαν οἱ ἄνδρες θὰ ἔχουν πάντοτε τὴν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν εἶναι καὶ θὰ εἶναι οὐτοπία. Τί κατ' ἄρθωσαν αἱ δέκα ἐννεα γυναικείαι ψήφοι εἰς τὴν Βουλὴν τῶν Φιλανδῶν. Καὶ εἰς τί εἰσηκούσθησαν αἱ γυναῖκες ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄνδρες μετρῶνται εἰς ἑκατοντάδας;

Πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ ἐννοηθῇ ὅτι ὁ ἄνδρας τοῦ 1908 δὲν εἶναι ἐν γένει οὔτε ἀρκετὰ ἠθικός, οὔτε ἀρκετὰ δίκαιος, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀρκετὰ εὐφυῆς διὰ νὰ ἀναγνωρίσῃ εἰς τὴν γυναῖκα ἰσότητά τελεῖαν. Καὶ δι' αὐτὸ ἡ πάλῃ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ πολιτικοῦ ἐπιπέδου θὰ φέρῃ ἐλάχιστα ἀπὸ τὰ ἐπιζητούμενα ἀποτελέσματα. Ἐνῶ μία

ἐκλογή γυναικῶν ἀπὸ γυναῖκας θὰ ἐθεωρεῖτο ἀκίνδυνος. Τὴν ἡμέραν ὅμως ποῦ αἱ γυναῖκες θὰ εἶχαν τὴν ἰδικὴν των Βουλὴν, ἢ ὁποῖα θὰ ἀπεφάσιζε, καὶ ὅπου θὰ ἠδύναντο νὰ εἰποῦν εἰς τὸ ἔθνος «ἰδοὺ ἡ Βουλὴ μας καὶ ἰδοὺ τί ζητοῦμεν δι' αὐτῆς» αἱ ἀνδρικοὶ βουλαὶ κατ' ἀνάγκην θὰ ἐπρόσεχαν καὶ θὰ ἐμελετοῦσαν καὶ θὰ ἐψήφισαν νόμους δικαίους καὶ συμφέροντας προτίστας εἰς αὐτὸ τὸ ἔθνος, ὑπὸ τὴν γενικωτέραν των μορφήν.

Βεβαίως καὶ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ συστήματος αὐτοῦ θὰ παρουσιασθῶν δυσκολίαι καὶ ἀνωμαλίαι. Ἀλλὰ μὲ τὸν καιρὸν ἢ συνεργασία θὰ ἐκάνονίζετο καὶ οἱ ἄνδρες βουλευταί, οἱ ὁποῖοι συνήθως οὔτε μελετοῦν, οὔτε ἀγαποῦν νὰ ἐργάζωνται, θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς, νὰ εὐρίσκουν ἐτοιμὴν νομοθετικὴν ἐργασίαν, μελετημένην καὶ σοβαράν, ὅπως εἰξεύρουν νὰ μελετοῦν καὶ νὰ ἐργάζονται αἱ φιμινίστριαι σήμερον, καὶ νὰ ἐπικυρώνουν νόμους εὐεργετικούς, οἱ ὁποῖοι θὰ βελτιώνουν καὶ τὸ οἰκογενειακὸν καὶ τὸ κοιωνικὸν καὶ πολιτικὸν καθεστὸς.

MAY DE WITH

ΤΟ ΜΑΡΑΜΜΕΝΟΝ ΚΡΙΝΟΝ

ΟΤΑΝ ὁ ἰατρός ἐπέστη ὅτι ἡ νευρική συστολὴ τοῦ οἰσοφάγου ἦτο τοιούτη, ὥστε οὔτε μία σταλαγματιὰ γάλα νὰ μὴν ἤμπορῇ νὰ περάσῃ ἔχασε τὸ θάρρος του. Εἰς τὰς ὑστερικές περιπτώσεις ἢ περισσότερο ἐπικίνδυνος εἶναι ἢ τῆς ἀσιτίας. Ὅταν ὁ οἰσοφάγος κλείσῃ ὁ λύχνος τῆς ζωῆς σβύνει. Ἡ κ. Ζούλια καὶ ἡ γρηὰ ὑπηρετριά της τοῦ ἐφάοντο ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὅταν γύω μέγαιρες, ποῦ ἔκοβαν τὸ νῆμα τῆς ζωῆς τοῦ πτωχοῦ κοριτσιοῦ. Διέταξε τὴν ὑπηρετρίαν νὰ ἀπομυκρυνθῇ, ἐβοήθησε τὴν Ἄνναν νὰ ξαπλωθῇ καὶ πάλιν καὶ ἔπειτα ἐπέρασεν εἰς τὴν τραπεζαρίαν ὅπου τὸν ἐπερίμενον ἡ κ. Ζούλια. Τὴν ἐπῆρεν ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὴν ἔφερον εἰς τὴν σάλα, δηλαδὴ εἰς τὸ πειρὸ ἀπομυκρυσμένου μέρους τοῦ σπιτιοῦ. Ἐκεῖ πλέον ἐξέσπασεν ὅλον τὸν θυμὸν του ἐναντίον της. Ἡ γερωντοκόρη τὸν ἤκουε μὲ κατάπληξιν. Ὡς αὐτὴν τὴν ἡλικίαν ποῦ εἶχε φθάσει κνεῖς δὲν εἶχε τολμήσει νὰ τῆς ὀμιλήσῃ ποτὲ μὲ τόσῃν σκληρότητα, ἀλλὰ οὔτε νὰ προσθάλῃ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς πεποιθήσεις της, τὰς ὁποίας ἐκείνη ἐφραντάζετο ἱεράς.

«Τὸ παιδί ἤμπορεῖ νὰ ἀποθάνῃ καὶ θὰ τὸ ἔχετε πᾶρει ἔσθ' ὅταν λαίμων σας σεῖς αἱ φιλάνθρωποι κυρία, εἶπε μὲ ἀγανάκην. Σεῖς ποῦ ἀνήκετε εἰς ἐλεήμονας ἐταιρείας καὶ ποῦ προσ-

παθεῖτε νὰ σώσετε τὴν ἀνθρωπότητα. Νομίζετε ὅτι ἔταν ρίψετε ἓνα κομμάτι ψωμί εἰς τὸν πτωχόν, ἀποκτᾶτε τὸ δικαίωμα νὰ τοῦ πληγόνετε καὶ νὰ τοῦ φαρμακύνετε τὴν ψυχὴ. Αὐτὴ ἦταν γιὰ σᾶς καὶ δασκάλα καὶ δούλα καὶ ράφτρα καὶ ὅλα μζζὴ καὶ δὲν ἐκόστιζε παρὰ τρικντα δραχμῆς τὸν μῆνα. Καὶ τώρα ποῦ ἀνακλύψετε ὅτι ἔχει καὶ καρδιὰ τὸ δυστυχημένο τὸ παιδί, καρδιὰ διψασμένη γιὰ συμπάθειαν καὶ ἀγάπην, τώρα ποῦ ὁ προκυμμένος ὁ ἀνεψιὸς σας ἔκαμεν μερικά ἐρωτικά γυμνάσματα εἰς βῆρος της, τώρα ποῦ τῆς ἀνοιξε τὰ μάτια εἰς τὸ φῶς τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς χαρῆς, γιὰ νὰ τὴν ρίξῃ ἔπειτα στὸ πειρὸ μαῦρο σκότος, τώρα ποῦ ἐκεῖνος γελᾷ μζζὴ μὲ τὴν γυναῖκα του καὶ τῆς διηγείται τῆς τρέλλες καὶ τὰ κωπρίτσια του μὲ τὴν μιὰ καὶ μὲ τὴν ἄλλη, βρίσκετε φοβερὸν ἔγκλημα τὸν πόνο ποῦ αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ τοῦ ταλαίπωρου κοριτσιοῦ. Εἶθε θηρία, ὑποκρίτριες, ὅλες ἐσεῖς αἱ ἐνῶστοι γυναῖκες τῆς φιλανθρωπίας.

Φθάνει, φθάνει, εἶπεν ἡ κ. Ζούλια. Δὲν σᾶς ἐπιτρέπω νὰ μὲ ὑβρίζετε.

Καὶ ἐγὼ δὲν σᾶς ἐπιτρέπω νὰ σκοτώνετε τοὺς ἀρρώστους μου, ἀκοῦτε, κυρία Ζούλια. Χωρὶς τῆς φωνῆς καὶ τὰ νεῦρα καὶ τὰς ὕβρεις σας δὲν θὰ συνέβαιναν ὅτι συνέβη. Καὶ δὲν εἴχετε σεῖς τὸ δικαίωμα νὰ φωνάζετε, γιὰ τὴν σεῖς ἐρρίψετε εἰς τὸ στόμα τοῦ λύκου τὸ ἄκκο αὐτὸ ἄρνι. Ἐπρεπε νὰ καταλάβετε ὅτι ἔταν ἐβάζετε ἓνα κορίτσι δέκα ἐξ ἡμερῶν εἰς ἓνα σπῆτι ποῦ ζῶσε ἓνα παληκάρει εἰκοσι δύο ἐβάζετε μεταξὺ των τὸν φοβερότερον πειρασμόν. Σήμερον συνέβη ὅτι ἦτο φυσικὸν νὰ συμβῇ. Τὸ θῆμα εἶναι ὡς πάντα τὸ πτωχὸ κορίτσι, ἐνῶ ὁ κανακάρης σας χάρηται μὲ τὴν πολυτάλαντον νύφη του. Ἄντὶ νὰ συμπαθήσετε, νὰ λυπηθῆτε, νὰ ἐλεήσετε μὲ τὴν χριστιανικὴν ψυχὴν σᾶς τὸ παιδί αὐτό, ἔχετε τὴν σκληρότητα νὰ ἀπαγγέλλετε τὴν καταδίκη του ἐπάνω εἰς τὸ κρεβάτι τῆς ἀγωνίας του. Εἶσαι κκκή, θηρίον, δῆμιος, κυρία μου, καὶ νὰ μὲ συμπαθῆς. Ἡ κ. Ζούλια ἀπὸ μανιώδους ὅπου ἦτο πρὶν, ἤρχισε νὰ ἀφοπλίζεται. Ἡσθάνετο ὅτι ὁ ἰατρός εἶχε κάποιον δίκιο. Καὶ ἰδίως ἐφοβεῖτο μήπως πραγματικῶς ἡ μικρὴ πάθη καὶ ὁ ἰατρός διέδιδε ὅτι αὐτὴ ἦτον ἡ αἰτία. Πιρᾶξενο πρᾶγμα! Πῶς ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν της δὲν τῆς εἶχε περάσει ἀπὸ τὸν νοῦ, πῶς ὁ ἔρωσ ἦτον ἓνα πρᾶγμα φυσικὸ καὶ πῶς τὰ κορίτσια εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ ἀγαποῦν, χωρὶς διὰ τοῦτο νὰ εἶναι οὔτε ἀνήθικα οὔτε διεφθαρμένα. Στὴν ἐποχὴ της τὸν ἔρωτα τὸν ἔλεγον ἐργολαβία καὶ ὅταν ἡ δούλες τοῦ σπιτιοῦ των εἶχαν ἐργολάβου, ἢ μητέρα της τῆς ἐπετοῦσεν ἔξω

μὲ κλωτσιές. Ὅλες αὐτὲς ἢ σκέψεις πέρασαν ἔξωφρα ἀπὸ τὸν νοῦ της, σὰν ἓνα φῶς καὶ ἀπὸ θυμωμένη ὅπου ἦτο, διὰ μιᾶς ἔγεινε ταπεινὴ καὶ ἐφάνη τρομαγμένη. Ἀλλὰ τὸ αἰσθημά της αὐτὸ ἦτον ἐντελῶς παροδικόν. Ἦτον τελεία Κεφαλλονίτισσα αὐτὴ, γυναῖκα πεισματάρικα, σκληρὴ, ποῦ δὲν ἄλλαζε γνώμη εὐκόλα. Τὰ σαλιαρίσματα τοῦ γιαιτροῦ δὲν τὴν ἐσκότιζαν. Ξαναμωραμένος καὶ ἐρωτευμένος καὶ αὐτός, ἐσκέφθη. Καὶ βέβαια ἐρωτευμένος. Δὲν τὸν εἶχεν ὑποπτευθῆ ἢ νύφη της;

Νὰ σοῦ πῶ γιαιτρέ μου, τοῦ εἶπεν ἡ φρεμώτερη. Ἐχεις τὴν γνώμη σου καὶ ἔχω τὴν δική μου. Ὅλα αὐτὰ ποῦ μοῦ λές καλὰ καὶ ἄξια, μὴ οὔτε τὰ καταλαθίνω, οὔτε θέλω νὰ τὰ καταλάβω. Ὁ Στέφος μας εἶναι τίμιον παιδί καὶ καλὸ δὲν ἔκαμε βέβαια στὴ μικρῇ. Τὴν ἐλυποῦνταν καὶ τὴν ἐπεριποιήθηκεν ὅπως δὲν τῆς ἔπρεπε. Αὐτὴ εἶναι ἀρρωστία καὶ ἂν πεθάνῃ δὲν θ' ἀποθάνῃ οὔτε γιὰ αἰτία τοῦ ἀνυψοῦ μου, οὔτε γιὰ δίκη μου ἀφορμῇ.

Ὁ Γιαιτρός εἶχε τώρα πλέον ἀφοπλισθῆ καὶ αὐτός. Ἡ ψυχρὰ λογικὴ τῆς κ. Ζούλιας τὸν ἔκαμε νὰ συνέλθῃ. Ὅτι ἡ Ἄννα ἦτον ὑστερική, τὸ ἤξευρεν ὅτι ἦτο θῆμα τοῦ σχολείου καὶ τῆς πείνας καὶ τῆς ἠθικῆς ἐξαντλήσεως, ἦτο βέβαιον. Ὅτι ἂν ἦτο γερὴ καὶ καλὰ θὰ ἀντεῖχεν εἰς τὴν ἀπογοήτευσιν αὐτὴν δὲν ἀμφέβηκεν. Ὅ,τι λοιπὸν εἶχε συμβῆ ἦτο μοιραῖον.

Θὰ στείλω μίαν νοσοκόμον νὰ τὴν μεταφέρῃ εἰς μίαν κλινικὴν, εἶπε. Ἐχει ἀνάγκην περιποιήσεως καὶ νοσηλείας, ἐσεῖς δὲν ἤμπορεῖτε, ἀλλ' οὔτε ξέρετε νὰ τὴν περιποιηθῆτε. Καὶ χωρὶς νὰ περιμείνῃ ἀπάντησιν ἐπῆρε τὸ καπέλλο του καὶ ἔφυγε.

Μετὰ μίαν ὥραν, ἀμζζα ἐσταματοῦσεν ἐμπρὸς εἰς τὴν πόρταν τῆς κ. Ζούλιας. Μία νοσοκόμος καὶ ἓνας νέος ἰατρός ἐκκτέθησαν, ἐζήτησαν τὴν οἰκοδέσποιαν, ἢ ὁποῖα τοὺς ὠδήγησεν εἰς τὸ δωμάτιον τῆς Ἄννας. Χωρὶς νὰ τῆς εἰποῦν τίποτε, τὴν ἐσῆκωσαν, τὴν ἐνδύσαν καὶ τὴν μετέφεραν εἰς τὴν ἀμαξάν. Ἐκείνη δὲν ἔκαμε καμμίαν ἀντίστασιν, ἀλλ' οὔτε ἡ κ. Ζούλια ἀντέταξε τίποτε. Ἐζήτησε μόνον νὰ μάθῃ τὴν διεύθυνσιν τῆς κλινικῆς διὰ νὰ στείλῃ τὴν μητέρα της ἐκεῖ. Ὁ ἰατρός ἀπαγορεύει πᾶσαν συνάντησιν μὲ ἰδικούς της ἀνθρώπους, εἶπεν ὁ νέος βοηθός. Εἰς ἐκεῖνον θὰ ἀποτανηθῆτε, ὁσάκις παρουσιασθῇ ἀνάγκη. Καὶ ἔφυγαν.

Ἡ κ. Ζούλια ἀνέπνευσεν ἐλεύθερα καὶ ἡ γρηὰ ὑπηρετρία ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, εὐθὺς ποῦ ἡ ἀμαξά ἐξέκίνησε. Ἐχάλασεν ὁ κόσμος, γιὰ μου, εἶπεν. Τούτες ἢ τσοῦπες τῆς φτωχολογίας κάνουν τῆς ἀρχόντισσας. Νάξικ, κα-

Τώρα περιμένουμε με άνοπομονησίαν τὴν Μαρίαν τὴν Πενταγιώτισσαν τοῦ ἰδίου, τὸ ἔργον τοῦ κ. Ξενοπούλου, τὸ παρμένον ἀπὸ τὸν Κόκκινον βράχον, τὰ τρία φιλήματα τοῦ Χρηστομάνου, καὶ τὴν Χειραφετημένην τοῦ κ. Παπαζαφειροπούλου.

Ἄλλὰ μαζὴ μὲ τὰ ἔργα αὐτὰ περιμένουμεν καὶ ἕνα δύω τὸ ὑλάχιτον χορηγὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου κατὰ τὸ ἀρχαῖον σύστημα. Ἀνθρώπους ὅπου θὰ δώσουν χρήματα καὶ κληροδοτήματα, ὅχι διὰ ποιητικούς διαγωνισμούς, τοὺς ὁποίους κρίνουν δασκάλοι καὶ ἀναρμόδιοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ δι' ἔργα θεατρικά, τὰ ὁποῖα θὰ παριστάνονται εἰς τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον ταυτοχρόνως καὶ θὰ κρίνεται πρωτίστως ἀπὸ τοὺς ἀρμοδίους νὰ κρίνουν καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὸ πῶς κοινόν. Οἱ ποιηταὶ τῶν ἔργων νὰ βραβεύονται μαζὴ μὲ τοὺς θιάσους, οἱ ὅποιοι θὰ ἀναβιβάζουν τὰ ἔργα εὐπρεπέστερα, τελειότερα καὶ καλλίτερα μελετημένα. Μόνον ἔτσι τὸ κοινὸν θὰ ὀδηγηθῆ εἰς τὰς θεατρικὰς προτιμήσεις του, θὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸν καλὸν δρόμον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἔχει παραστρατήσῃ, οἱ θιάσοι θὰ ἐπανακτήσουν τὸν ἀληθινὸν προορισμὸν των καὶ οἱ συγγραφεῖς θὰ δώσουν ἔργα ἀξία λόγου. Ἡ ἀρχαία Ἑλλάς δὲν θὰ ἐφθάνει ἴσως εἰς τὴν δραματικὴν τελειότητα ἐνὸς Σοφοκλέους καὶ ἐνὸς Εὐρυπίδου, ἀν ἔλειπαν οἱ Ἰππώνικοι καὶ οἱ ἄλλοι γενναῖοι χορηγοὶ τῆς ἐποχῆς των. Κ Π.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΚΙΝΗΣΙΣ

Τὸ Συνέδριον τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων τῆς Γυναίκης, τὸ ὁποῖον συνήλθε τελευταίως εἰς τὸ Παρίσι, ἐτελείωσε τὰς ἐργασίας του. Ἐσυζητήθησαν πολλὰ ζητήματα, ὅχι μόνον τὰ ἀποκλειστικῶς ἀναφερόμενα εἰς τὴν γυναικίαν ψῆφον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα σχετιζόμενα μὲ τὴν αὐθυπαρξίαν τῆς γυναίκης ὡς ἀνθρώπου. Παμφήφει ἐψηφίσθη ὑπὸ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν καὶ πρότασις περὶ διατηρήσεως τῆς ἐθνικότητος τῆς γυναίκης ἢ μετὰ γάμον. Ἐπίσης ἡ πρότασις περὶ τοῦ ἀπολύτου δικαιώματος τῆς γυναίκης νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς τὰ οἰκογενειακὰ συμβούλια καὶ νὰ εἶναι ὁ ἐπικρατέστερος κηδεμὸν τῶν παιδιῶν τῆς. Ἐσυζητήθη πολὺ τὸ ζήτημα τῶν γυναικῶν ἐμποροδικῶν, μετὰξὺ, φυσικά, τῶν τάξεων τῶν γυναικῶν ἐμπόρων, αἱ ὁποῖαι σήμερον εἶναι ἐκλογεῖς μόνον, ἀλλ' ὅχι καὶ ἐκλέξιμοι. Τὸ ζήτημα τῆς ἀναζητήσεως τῆς πατρότητος τῶν νόθων παιδιῶν ἐσυζητήθη πολὺ εἰς τὸ νομοθετικὸν τμήμα τοῦ Συνεδρίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἔλαβαν μέρος πολλοὶ ἄνδρες ριζοσπάται καὶ φιλελεύθεροι.

Τὰς ἐργασίας τοῦ Συνεδρίου ἐπεσφράγισε συμπέσιον, εἰς τὸ ὁποῖον ἔγιναν πολλὰι προπόμενοι καὶ ἐξεφωνήθησαν πολλοὶ λόγοι.

Αἱ γυναῖκες ἐθριάμβευσαν τελευταίως εἰς τοὺς διαφόρους φιλολογικούς διαγωνισμούς. Ἡ Γαλλικὴ Ἀκαδημία ἀπένευσε τὸ γιλιόφραγκον βραβεῖον Langlois εἰς τὴν κ. Gaston Paris, γήραν τοῦ διασημοῦ φιλόλογου, διὰ τὸ ἔργον τῆς «Ἡ Γραμματικὴ τῆς ἐπεικειας». Ἐπίσης αἱ κ. κ. Emile Cère, Suzanne Chebroux καὶ ἡ εἰς de Villers ἐπηνέθησαν εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμὸν διὰ τὸ βραβεῖον Sully Prudhomme. Εἰς τὴν ζωγραφικὴν ἡ εἰς Nadia Boulanger ἤλθε δευτέρα διὰ τὸ βραβεῖον τῆς Ρώμης.

Τὰ φορέματα Directoire τοῦ τελευταίου συρμού εὗρον μεγάλην ἀντιδρασιν εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Ὅχι μόνον ἡ ἀστυνομία ἐπενέβη, ἀλλὰ καὶ σωματεῖα γυναικεῖα ἐσχηματίσθησαν πρὸς καταπολέμησιν τῆς καὶ ἐπικράτησιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐνδύματος, τὸ ὁποῖον εἰδικὰ σωματεῖα ἀγωνίζονται νὰ ἐπιβάλλουν πρὸ εἰκοσασταῖς ἤδη.

Αἱ Ρωσίδες φοιτήτριαι εὐρίσκονται εἰς διωγμὸν, ἐπειδὴ πολλὰι ἐξ αὐτῶν εὐρέθησαν ἀναμειγμέναι εἰς πᾶσαν στάσιν κατὰ τῆς ἐξουσίας. Ἀπηγορεύθη λοιπὸν ἡ φοίτησις των εἰς τὰ Πανεπιστήμια καὶ ἐκλείσθη ἐπ' ἀόριστον τὸ γυναικεῖον Πανεπιστήμιον τῆς Μόσχας.

Μία ἐκθεσις τῆς «Πρόδου», τοῦ καλοῦ σωματεῖου τῆς κ. Ἄννης Παπαδοπούλου εἰς τὴν Χαλκίδα ἀνεβλήθη. Ἡ «Πρόδος» ἐν τούτοις πάντοτε ἐργάζεται θαυμασία εἰς τὸ ἀνοσηπλεῖον Τσοῦτσου, ἔδρα Σταδίου, εἰς τὸ ὁποῖον φιλοξενεῖται ἡ διαρκὴς ἐκθεσις τῆς τῶν γυναικῶν ἔργων. Ἐννοήθη καὶ ὅτι αἱ τιμαὶ τῶν ἔργων αὐτῶν εἶναι ἀκαταγώνιστοι, καὶ ἡ ἐργασία ἀσύγκριτος καὶ ὁ σκοπὸς τοῦ σωματεῖου ἄγιος.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΟΔΑ

Ἐπὶ τὸν τίτλον εἶναι κάπως ἔκτροπος, διότι μόδα διὰ τὰ παιδιὰ δὲν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ. Ἡ καλλίτερα μόδα τῶν παιδιῶν εἶναι ἡ τῆς ὑγείας καὶ τῆς καθαριότητος. Ἐνα γερὸ καὶ καθαρὸ καὶ νόστιμο παιδάκι εἶναι αὐτὸ καθ' αὐτὸ τόσον ὡραῖον πρᾶγμα. Ὅστε νὰ μὴν ἔχη ἀνάγκην ἀπὸ ἄλλους στολισμούς.

Δυστυχῶς διὰ τὰς περισσοτέρας μπτέρας τὸ παιδί ἀψήδιου γεννηθῆ εἶναι μία κουκλίτσα μὲ τὴν ὁποῖαν παίζουν καὶ τὴν ὁποῖαν ἀγαποῦν πολὺ νὰ βλέπουν ὡραῖα στολισμένην καὶ νὰ ἐφαρμόζουν ἐπάνω τῆς ὅλην τὴν μητρικὴν κοκεταρίαν. Φυσικὰ τὴν ἀδυναμίαν αὐτῆν τῶν μπτέρων ἐκμεταλλεύονται οἱ ἐπινοηταὶ τῶν συρμῶν, ὅπως ἐκμεταλλεύονται ὅλας τὰς ἀδυναμίας μας. Καὶ φυσικὰ ἐπίσης παρὰ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον τῶν ἀνδρικών καὶ τῶν γυναικῶν εἰδῶν ὑπάρχει καὶ ἡ βιομηχανία τῶν παιδικῶν, τῶν ὁποίων ἡ ποικιλία καὶ ἡ χάρις εἶναι ἐντελῶς ἐξαιρετικὴ.

Τὸ εὐχάριστον εἶναι ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα αὐτὰ ἔτη ἡ παιδικὴ μόδα εἶναι λογικὴ, βασιζέται ἐντελῶς εἰς τὴν ὑγιεινὴν καὶ ἀφίνει ἐλεύθερον τὸ παιδικὸν σῶμα εἰς ὅλας τὰς κινήσεις του. Καὶ πρῶτον ἐδιώρθωσε μερικὰς παλαιὰς πλάνας, εἰς τὰς ὁποίας τὰ παιδιὰ μεγάλα πλέον ἐπλήρωναν τὸν φόρον των. Τὰ γυμνά ἕως τοὺς μηρούς πόδια καὶ τὰ κοντὰ ἕως τὸ σημεῖον αὐτὸ φορεματάκια κοριτσιῶν καὶ ἀγοριῶν κατηργήθησαν. Τώρα ἀγοράκια δύο καὶ τριῶν χρόνων φοροῦν ἀνδρικά πανταλονάκια μαρκρεῖα ὡς τοὺς ἀστραγάλους καὶ τὰ κοριτσάκια τῶν ἀνθρώπων μὲ γοῦστο δὲν φαίνονται πλέον ἀλθιναὶ φαινομηρίδες, ἀλλ' οὔτε καὶ μὲ τὰ γόνατα ἀσκέπαστα. Τὸν χειμῶνα ἡ κοντὴ κάλτσα ἡ δημιουργὸς ρευματισμῶν καὶ ἀρθροίτιδος κατηργήθη, τὸ σῶμα ὅλο σκεπάζεται μὲ λεπτὰ μάλλινα ἐσώρουχα καὶ λεπτὲς μάλλινες κάλτσες ὑψηλὰς πολὺ. Τὸ παιδί μὲ τοιοῦτον ρουχισμὸν δὲν ἔχει διό-

ΠΑΙΔΙΚΗ ΜΟΔΑ

λου ἀνάγκην ἀπὸ βαρετὰ καὶ θερμὰ φορέματα τὰ ὁποῖα τὸ ἐμποδίζουν εἰς τὰ παιγνίδια του, προκαλοῦν ἰδρώτας καὶ κρυολογήματα, καὶ ἐξαντλοῦν τὸν ὀργανισμὸν.

Τὸ ὑγιεινότερον λοιπὸν φόρεμα εἶνε ἡ μονοκόμματη ρόμπα, ὡς συγκρατουμένη εἰς τὸ σῶμα μὲ νομίτες, τοὺς ὁποίους στολιζομεν ἐκάστοτε κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ συρμού. Χωρὶς γιαντάδες, ξελεμασμένα ἀρκετὰ, ὥστε

νὰ μὴ καταστρέφουν τὰς ὡραίας γραμμὰς τοῦ λαιμοῦ, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ριτιδῶνουν τὸ δέρμα, τὰ παιδικὰ φορέματα πρέπει νὰ εἶναι ἐλαφρὰ, χωρὶς πιέσεις καὶ μπαλένες καὶ περιορισμούς. Μόνον διὰ τὰ παιδιὰ, τῶν ὁποίων τὸ σῶμα εἶνε φυσικὰ κυρτὸν ἢ οἱ ὄμοι ὑψηλοὶ, ἢ ἡ πλάτη ἀνώμαλος ἐπιβάλλεται ἡ χρῆσις ὀρθοπεδικοῦ κορσέ, ὁ ὁποῖος γίνεται εἰς τὰ μέτρα του κατὰ τὴν ὑπόδειξιν τοῦ ἱατροῦ.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Τὸ σταφύλι, τὸ κατ' ἐξοχὴν ἑλληνικὸν ὀπωρικὸν εἰσέρχεται εἰς τὴν περίδον τῆς δόξης του. Ἦναι ὁ βασιλεὺς τῶν ὀπωρικῶν καὶ διὰ τὰς τοπωτικάς καὶ θρεπτικὰς του ιδιότητάς, καὶ διὰ τὴν θέσιν ποῦ κατέχει ὡς θρεπτικὴ τροφή τῶν λαϊκῶν ἰδίως τῶν τῶν καὶ διότι κάθε νέκταρ καὶ κάθε οἶνονπνευματικὸν προῦν εἰς αὐτὸ κυρίως ὀφείλεται. Τὸ μεγαλύτερον τῆς Ἑλλάδος ἐμπόριον καὶ ὁ πλοῦτος τῆς ὁ ἐθνικὸς εἶναι τὸ σταφύλι, ὑπὸ τὴν μορφήν ἰδίως τῆς σταφίδος, ἀπὸ τὴν καλλιεργεῖται τῆς ὁποίας σκεπάζονται τὰ τρία τέταρτα τῆς ἑλληνικῆς καλλιεργημένης γῆς.

Εἰς τὴν θεραπευτικὴν τὸ σταφύλι ἢ παρξίνει ὅταν εἶναι γλυκὺ καὶ παρέχεται εἰς τοὺς ἀδυνάτους μὲ ἄλλας τροφὰς ἀπὸ μίαν ὡς δύο ὀκάδες τὴν ἡμέραν, ἢ ἀδυνατεῖ πολὺ ὅταν εἶναι ὑπόξυνον καὶ παρέχεται ὡς ἀποκλειστικὴ τροφή καὶ ποτὸν ἀνὰ τέσσαρες ἢ πέντε ὀκάδες τὴν ἡμέραν. Ὁ χυμὸς του ἀντικαθιστᾷ τὸ νερὸ καὶ τὸ σταφύλι τὴν τροφήν. Ἡ δίαιτα αὕτη γίνεται εἰς εἰδικὰ θεραπευτήρια τῆς Κριμαίας καὶ τῆς Μεσημβρινῆς Γαλλίας μὲ αποτελέσματα ἐλαττώσεως πάχους ἐξ—ἑξὶ κοιλῶν μετὰ θεραπείαν ἑνὸς μηνός.

Τὸ σταφύλι ἐκτὸς τῆς φυσικῆς χρήσεως ἢ ὁποία τοῦ γίνεται καθ' ἡμέραν, διατηρεῖται ὡς ἐξαιρετικὸν ἀναφυκτικὸν μέσα εἰς σιρόπι κατασκευασμένον μὲ οἶνονπνευμα. Τὸ σιρόπι γίνεται πολὺ δεμένον, σχεδὸν καρμελί, τὸ ὁποῖον ζεστὴν ἀναλύεται ἢ μὲ καθαρὸν οἶνονπνευμα 90 βζθμ. ἢ μὲ κἀλὸν κονιάκ, ἢ ροῦμι, ἢ βίσκο.

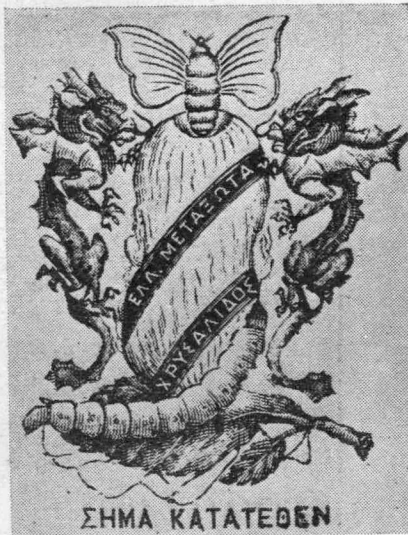
Ἰδιαιτέρως τὰ σταφύλια ἡμιώριμα, κόπτονται εἰς μικρὰ τσαμπιά, καθαρίζονται ἀπὸ κάθε ῥιγαν ἀκαθάρτην ἢ σάπια πλύνονται καὶ στεγνώνονται ἐντελῶς μέσα εἰς πετσότες καθαρῆς τοποθετοῦνται εἰς φιάλες πλατύστομες, ἢ ὁποῖες γεμίζουσι μὲ τὸ σιρόπι τὸ ἐτοιμασμένον μὲ τὸ κρῦο κονιάκ. Σκεπάζονται ὀρηκτικῶς καὶ ἀνοίγονται τὸν χειμῶνα, ὅπου σερβιρονται εἴτε ὡς δροσιστικόν, εἴτε ὡς γλυκύσμα μὲ φριτούραν ἀπὸ φύλλα. Τὰ ραζακιά καὶ ἢ φράουλες εἶναι τὰ κατὰλληλα διὰ τοῦδεῖς αὐτὸ.

Σταφύλι γλυκὸ. Τὸ ἄσπρο ραζακί, τὸ ὁποῖον βράζεται εἰς ὅσον 1 ὀκάς σταφυλῶν 1½ ζάχαρης καὶ 1 ὀκ. νεροῦ καὶ ἑνὸς κουταλιοῦ κινιά. Ὅλα μὲτὸ τὰ βράζεται εἰς καλὴν φωτιάν, ὡς ποῦ νὰ δέσουν. Ἐνὰ φύλλο ἀρμπαρόριζα τὸ ἀρωματίζει εὖμορφα. Μετὰ τὰ σταφύλια γίνονται καὶ φράιξες κρεμώστες. ἄλλὰ τότε εἰς τὴν ὀκάν τὸ σταφύλι ἀναλογεῖ 400 δρ ζάχαρι. Τὰ σταφύλια διατηροῦνται εἰς μεγάλα τσαμπιά, κομμένα πρὶν νὰ ὀριμάσουν καὶ καθαρισμένα ἀπὸ κάθε σάπια ῥιγαν, ὁποῖα τοποθετοῦνται εἴτε εἰς σακούλια ἀπὸ πανὶ κερωμένον καὶ κρεμῶνται μέσα εἰς δωμάτιον ἀπὸ τὸ ταβάνι, εἴτε μέσα εἰς βρεῖλια μὲ πίτουρα, ὑπὸ τὰ ὁποῖα θάπτονται ἐντελῶς.

Ψάρι μαγιάτικο τηγανιτό. Τὸ κίβετε εἰς φέτες καὶ τὸ καθαρίζετε ἀπὸ τὸ πιτσί του, καὶ ἀλατίζετε. Κάμνετε χηλὸν μὲ κτυπημένα αὐγά εἰς ἄφρον, μὲ φρίνα εὐρωπαϊκὴν καὶ ἀλάτι. Βουτάτε τῆς φέτες σας καὶ τῆς τηγανίζετε μέσα εἰς ἄφθονον παχος ποῦ βράζει. Καὶ φιλέτα ἄλλων ψαριῶν καθαρῶς ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ των γίνονται ἐπίσης.

Σαλάτες καλοκαιρινῆς. Ὅλα τὰ ψάρια καὶ τὰ θαλασσινὰ τῶν κουτιῶν τρώγονται ἐλαφρότερα ἀνακατωμένα εἰς σαλάτες. Γαρίδες ἀσταχοί, τόνοι, σαρδέλες, ὅλα αὐτὰ φιλοκόβονται καὶ ἀνακατόνονται εἰς σαλάτα ἀπὸ πατάτες ἐπίσης φιλοκομμένες, μαϊντανό, αὐγά πηκτά, μαρουλάκια φιλοκομμένα καὶ φασολάκια περιβολαρίσια. Ὀλίγη μουστάρδα, καλὸ λαδύζυδο, καὶ ὀλίγο φιλοκομμένο κρουμάκι εἰς ὅσους ἀρέσει.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΔΗΛΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΜΕΤΑΞΩΤΩΝ ΥΨΑΣΜΑΤΩΝ Σ. Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Ἐπειδὴ τινες τῶν κ. κ. ἐμπόρων Ἀθηνῶν Πειραιῶς καὶ ἐπαρχιῶν, ὡς καὶ μερικοὶ τῶν μικροεργαστηριαρῶν αὐτοκαλουμένων δῆθεν κατασκευαστῶν Ἑλλ. Μεταξωτῶν ὑψασμάτων, αἰσχροκερδοῦντες εἰς βίρος τῆς Ἑθνικῆς ταύτης Βιομηχανίας πωλοῦσι νοθευμένα εὐρωπαϊκὰ Μεταξωτὰ ὡς ἑλληνικὰ τοιαῦτα, ἀσυγκρίτως ἀνώτερι τῶν εὐρωπαϊκῶν πρὸς τὴν διάρκειαν καὶ γνησιότητα. ἐξαπατῶντες οὕτω τοὺς κ. κ. καταναλωτὰς ἀναγκάζονται, ὅπως γνωρίσω εἰς τὴν πολυπληθῆ πελατείαν μου, ὅτι τὰ γνήσια **Μεταξωτὰ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** πωλοῦνται: εἰς τὴν ἐν Ἀθῆναις κεντρικὴν ἀποθήκην μου, ὁδὸς Ἐρμού 87, καὶ παρὰ τοῖς πλείστοις Ἐμπόροις Ἀθηνῶν, Πειραιῶς καὶ Ἐπαρχιῶν, τιθεμένης τοῦ λοιποῦ τῆς σφραγίδος τοῦ ἐργοστασίου μου εἰς τὸ ἄρον ἐκάστου ὑψάσματος: **Ἑλλ. Μεταξωτὰ ΧΡΥΣΑΔΙΔΟΣ Σ. Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** μὲ ἐκατέρωθεν τοῦ παραπλευρῶς σήματός μου κατατεθέντος

Ἐπιφυλάσσομαι δ' ὅπως ὑποβάλω μήνυσιν ἐναντίον τῶν δημίων αὐτῶν τῆς Ἑθνικῆς παρεγωγῆς. οἵτινες ἐν τῇ ἀσυνειδησίᾳ των ταύτη οὐχὶ μόνον, ὡς λέγω, τοὺς κ. κ. καταναλωτὰς ἐξαπατῶσιν, ἀλλὰ καὶ ὑφίστα ἑθνικὰ συμφέροντα καταστρέφουσιν.

Ζητεῖτε λοιπὸν εἰς ἅπαντα σχεδὸν τὰ Καταστήματα τῆς Ἑλλάδος καὶ εἰς τὴν ἐν Ἀθῆναις ἀποθήκην μου, ὁδὸς Ἐρμού 87, τὰ ἐσφραγισμένα καὶ δεδοκιμασμένα Μεταξωτὰ τῆς **ΧΡΥΣΑΔΙΔΟΣ** παραγωγῆς **ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ** βραβευθέντα εἰς τὰς σοβαρώτερας Ἐκθέσεις διὰ τῶν ἀνωτέρων τιμῶν.

Τηλέφωνον Ἐργοστασίου ἀριθ. 194 Πειραιῶ. Τηλέφωνον Ἀποθήκης ἀριθ. 554 Ἀθήνας.

Παρακαλοῦνται θερμῶς αἱ καθυστεροῦσαι συνδρομαὶ τοῦ παρελθόντος νὰ τὰς στείλουν.